



ISKRA COMMERCE

TRŽIŠČE JE — IZDELKOV NI

Ta ugotovitev, ki smo jo zapisali v naslovu članka, velja pravzaprav le za Iskrino usmeritev na tuja tržišča. Že vrsto let namreč ugotavljamo, da bi lahko izvozili dosti več, da pa smo preveč „navsezani“ na domače tržišče, to pa velja še zlasti za sedanje tržno ugodno obdobje, ko je konjunktura pri nas nekje na višku. Verjetno se bo ta naš odnos do zunanega tržišča precej spremenil, ko bo tudi v Jugoslaviji zaradi normalnih cikličnih gibanj prišlo do recesije, toda takrat bo recesija gotovo tudi v tujini.

Pomanjkanje izdelkov za izvoz pa le ni edini krivec, da smo v prvih šestih mesecih izvozili celo manj kot v enakem obdobju lani, letno zadolžitev pa smo dosegli 47-odstotno. Po mnenju Iskrinih strokovnjakov je približno 47 milijonov dolarjev izvoza v prvem polletju kar ugoden rezultat, ki pa ima ljub temu nekaj „lepotnih“ napak. Najhujša je vsekakor ta, da smo zaradi slabše kakovosti, poslovne nediscipline in visokih cen izvozili za 6 do 7 milijonov dolarjev manj kot pa bi lahko, oziroma smo že imeli sklenjenih naročil. Najbolj sta odpovedali delovni organizaciji IEZE in Avtomatika, medtem ko se je Elektromehanika dobro odrezala.

Prve napovedi o izvozu do konca leta prav tako opozarjajo, da bomo na tuje prodali manj, kot smo načrtovali, upajmo pa, da so to le napovedi in da bomo ob prizadevnosti vseh v Iskri (in ne samo izvoznikov v Iskri Commerce) nadomestili že znane, pa tudi načrtovane izvozne izpade.

Na temo o Iskrinem izvozu v letošnjih prvih šestih mesecih ter o akcijah do konca leta je bil pred dnevi v Ljubljani delovni sestanek. Pobudnik zanj je bil generalni direktor SOZD Iskra Jože Hujs, sklical pa ga je glavni direk-

tor Gajmir Blenkuš iz Elementov.

Kot že rečeno, so na delovnem srečanju ocenili Iskrine izvozne rezultate v obdobju januar—junij ter, zaradi omenjenega izvoznega izpada, sprejeli akcijski program za nadomestitev oziroma za uresničitev začrtane naloge, ta pa je, kot je znano, 100 milijonov dolarjev izvoza.

O Iskrini zunanje-trgovinski dejavnosti ali bolje rečeno o samih izvoznih uspehih in problemih, smo se po sestanku pogovarjali tudi z direktorjem izvozne direktorije v Iskri Commerce Marcelom Božičem.

„47-odstotna realizacija letnega izvoznega načrta je, če jo primerjamo

Dalje na 2. strani



Marcel Božič.

tor Iskre Commerce Ilja Medič. Tega pomembnega zunanje-trgovinskega srečanja so se udeležili vodje sektorjev v IC Iskrini zunanje trgovinski predstavniki oziroma direktorji naših firm v tujini, žal pa se je — verjetno zaradi letnih dopustov — sestanka od proizvodnih delovnih organizacij udeležil le

Dan Iskre v Semiču

V soboto, 19. avgusta, so imeli delavci DO Kondenzatorji tradicionalni semiški dan Iskre na bližnjem Smuku, vrhu nad tovarno. Vreme so imeli kot naročeno, sijalo je sonce, prireditveni prostor pa je do zadnjega kotička zasedlo več kot 1300 Iskrašev.

Predsednik sindikalne konference DO Kondenzatorji je v uvodnem govoru poudaril prehojeno pot tovarne v preteklem obdobju in podčrtal naloge, ki so še pred delavci. V kratkih besedah je orisal poslovanje in omenil glavne probleme pri realizaciji planiranih nalog.

V semiški delovni organizaciji so inovatorji vsako leto prispevali pomemben delež pri razvoju, enako tudi v preteklem letu. V skladu s sprejetim pravilnikom je delavski svet obravnaval predloge odbora za izume, tehnične izboljšave in koristne predloge ter nagradil inventarje. Na sobotnem srečanju je predsednik delavskega

sveta DO Jože Cesar podelil vsem prizadevnim članom priznanje delovne organizacije — dodati velja še podatek, da je bila celotna vrednost čiste gospodarske koristi ustvarjene na podlagi inovatorskih predlogov v preteklem letu preko 1,5 milijona dinarjev, inovatorji pa so skupno prejeli skoraj 58 tisoč dinarjev nagrad.

Nagrade in priznanja so prejeli: Anton Kambič, ki je s tehnično izboljšavo pri čiščenju kaptonskih trakov ustvaril v letu dni prihranek v višini 729.949,52 dinarjev. Za to je prejel 19.543,70 dinarjev nagrade.

Mirko Kočevar je s tehnično izboljšavo pri čiščenju pyralena na osnovi letne realizacije ustvaril čisto gospodarsko korist v višini 226.154,22 dinarjev, prejel pa je 9260,10 dinarjev nagrade.

Anton Beršič je s koristnim predlogom postopka varjenja ohišij prispeval k izboljšanju kvalitete izdelanih kondenzatorskih ohišij. Predlagatelj je prejel enkratno nagrado 3000 dinarjev.

Stefka Lenič je s predlogom tehnične izboljšave pri meritvi izolacijske upornosti ustvarila gospodarsko korist v višini 429.029,23 dinarjev. Prejela je nagrado 14.151,53 dinarjev.

Tomo Buljan je s tehnično izboljšavo pri sekkanju izvodov ustvaril gospodarsko korist na osnovi enoletne proizvodnje v višini 132.688,40

dinarjev. Prejel 7353,96 dinarjev nagrade.

Andrej Šober je s koristnim predlogom pri izbujanju ležajev iz kolotov metalizirane folije in realizacijo le-tega odpravil izmet na tej operaciji, prejel pa je 4500 dinarjev nagrade.

Predsednik delavskega sveta DO Jože Cesar je v nadaljevanju poudaril da je v tovarni še vrsta inovatorjev, ki so s samoiniciativnimi rešitvami različnih tehnoloških postopkov in problemov bistveno pripomogli k napredku tehnologije, vendar pa teh predlogov niso v pisni obliki poslali v razpravo in oceno odboru za inovacije. S tem v zvezi je odbor sprejel odločitev, da se najprizadevnejšim avtorjem podelijo nagrade po 2000 dinarjev. S tem je odbor želel vzbuditi čim večje število zaposlenih k tvornejšemu reševanju tehnoloških problemov v tovarni.

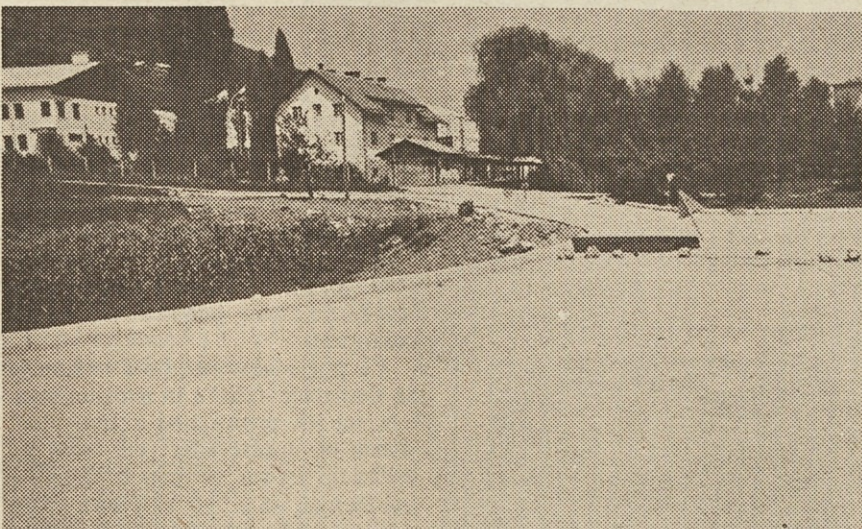
Marija Pečavar je prejela nagrado za samoiniciativno reševanje tehnoloških problemov v navijalnici za EOM kondenzatorje, Dragica Povše za tvorno sodelovanje pri organizaciji dela v navijalnici za KPK, KPF in KPM kondenzatorje ter pomoč pri reševanju tekoče tehnološke problematike v navedeni navijalnici; Franc Šušteršič je samoiniciativno razvil tehnološki postopek za struženje metalizacijskih valjev. Ta postopek zagotavlja kvaliteto valja v predpisanih tolerancah, česar prejšnji postopek ni omogočal. Sedanji način je postopek racionaliziral in izključil izmet.

Za samostojne in originalne rešitve na področju energetike je prejel priznanje Anton Poč, Alojz Bahor za koristne rešitve pri montaži strojev in

Dalje na 2. strani



Oba posnetka izvirata s prvega povojnega srečanja borcev, ki so delali v partizanskih delavnicah. Na zgornjem predsednik Krajevne skupnosti Dolenjske toplice Stane Šobar pozdravlja številne udeležence srečanja, za njim pa je ženski pevski zbor iz Novega mesta, ki je zapel vrsto pesmi v kratkem kulturnem programu, v katerem so mladinke in mladinci nastopili z recitacijami; na spodnjem posnetku pa so udeleženci tega prvega srečanja nekdanjih borcev, delavcev tako pomembnih partizanskih delavcev, med katerimi je bilo tudi precej Iskrašev. Srečanje v Dolenjskih toplicah je bilo prisrčno, žal pa se ga ni udeležilo precej nekdanjih borcev, ki so v delu partizanskih delavnic prispevali bogat delež. Na srečanju je govoril Tone Železnik, eden izmed tvorcev partizanskih delavnic in v svojih izjavah na kratko obudil spomine na ustanovljanje, rast in pomembne uspehe, ki so jih v naši NOV prispevale partizanske delavnice v Starih Žagah in v Beli Krajini.



Po predvidevanjih bo nova asfaltirana cesta, ki bo povezala Tovarno kondenzatorjev na Vrtači z bližnjim Semičem odprta že v začetku septembra.

Cesta bo plod prizadevanja delavcev semiške Iskre, ki so polog za kredit v višini milijarde starih dinarjev zbrali s prostovoljnim prispevanjem obveznic cestnega posojila.

Fotografija je bila posneta 19. tega meseca in kaže, da se bodo napovedi izvajalca o pravočasnem zaključku del uresničile. Iskraši bodo končno dobili ustrezno povezavo s Semičem, hkrati pa slavili pomemben uspeh solidarnostne akcije.

Stane Fleischman

**MLADI ISKRE —
16. SEPTEMBRA SE BOMO
SREČALI V SEMIČU!**

Evropska konferenca o kakovosti

Vsako leto je druga dežela domačin evropske konference o kakovosti. Domačin letošnje že 22. konference o kakovosti je bila DDR, organizator pa ASMW (Amt für Standardisierung Messwesen und Warenprüfung) čigar predsednik ima v DDR rang ministra. Vodje služb kakovosti vseh večjih podjetij so uslužbenci ASMW.

Iz Iskre sta se konference udeležila 2 člana našega kolektiva.

Za nas je letošnja konferenca pomembna, ker smo prvič nastopili tudi z referatom na temo kakovost in produktivnost ter tako v uvodnem delu pred 700 strokovnjaki iz vseh dežel Evrope, ZDA, Japonske in tudi dežel v razvoju, predstavili tudi Iskro, njeno organizacijo in proizvodni program.

Na vsakoletni konferenci se srečajo strokovnjaki za področje kakovosti, ki razen sodelovanja z referati, diskusijami in podobno v prostem razgovoru izmenjajo misli in ideje.

Taka konferenca je mesto, kjer z osebnimi kontakti lahko pridemo do podatkov, do katerih bi drugače težko prišli.

Za nas vsekakor zanimiva je bila potrditev naših stališč in naših zunanj-trgovinskih predstavnikov, da se

na svetovnem tržišču elektronike in elektrotehnike kakovost, izražena s funkcionalnostjo, izgledom in predvsem z zanesljivostjo delovanja pojavlja kot glavni in skoraj edini faktor trženja.

O teh trendih, argumentirano s podatki in vzroki za tako stanje bomo še poročali.

Strokovnem delu konference je sledil ogled nekaterih proizvodnih organizacij v bližnji in daljnji okolici Sresdena.

Predvsem moramo omeniti firmo ROBOTRON, kjer so si naši predstavniki ogledali proizvodnjo računalnikov. Ne samo, da je to sodobno organizirana tovarna, ki posebno pozornost posveča kakovosti svojih izdelkov, storili so veliko ali skoraj vse, da delavce s posebnim sistemom stimuliranja in motiviranja čim bolj pritegnejo h kakovostnemu delu.

Rezultati niso izostali. Podatki o napakah v proizvodnji in pri uporabi to potrjujejo.

Vsekakor smo Iskraši na konferenci in pri ogledih zvedeli marsikaj novega, dobili potrditev ali zavrnitev za vrsto problemov vsakodnevnih praks. Nekaj pridobitev bomo vsekakor uporabili tudi pri nas in ponovno storili korak naprej pri našem prizadevanju, da bi bili naši izdelki boljši.

Lotar Kozina

ISKRA COMMERCE, LJUBLJANA

TRŽIŠČE JE — IZDELKOV NI

(Nadaljevanje s 1. strani)

z izvoznimi uspehi (ali neuspehi) drugih slovenskih delovnih organizacij, kar dober rezultat in smo lahko z njim še kako zadovoljni. Pa ne samo v Iskri, pač pa je z nami lahko zadovoljna vsa slovenska skupnost,“ ocenjuje direktor Božič Iskrovo izvozno dejavnost v prvih šestih mesecih. Pri tem poudarja, da pa ima ta uspeh kljub vsemu „vsebinsko“ napako. „Iskra si je začrtala, da bo na konvertibilno področje izvozila nekako polovico od celotnega izvoza, v dežele SEV četrtino, preostalo četrtino pa v države tretjega sveta, žal pa se nam je izvoz na konvertibilno območje, torej na zahod, precej zmanjšal, povečal pa se je izvoz na vzhod.“

Drug takšen problem, ki ga je omenil naš sogovornik, je vsekakor preozek izvozni asortiman, ko trdovratno vztrajamo pri izvozu naših, konvencionalnih izvoznih programov. „V zadnjih treh, štirih letih vseskozi ugotavljamo, da nimamo novih izdelkov in kar je najhuje, vztrajamo na starih tehnoloških rešitvah,“ poudarja direktor Božič. To ozkost izvoznega asortimana je lepo ocenil z besedami: „V našem izvozu v zadnjih letih ni nobenega poživila.“

itd., smo za teden predstavili prvotni datum na 16. september, ki bo po izkušnjah tudi zaradi vremena najbolj prikladen.

Pripravljalni odbor že aktivno deluje, vendar pa se nismo še dokončno odločili kje bo potekala sama prireditev. Trenutno še oklevamo med Čermošnicami in Primostkom. Vse ostalo pa je že več ali manj znano. Vsak udeleženec bo za 45 dinarjev, kolikor je prispevka na posameznika, dobil porcijo golaža, 1/2 litra vina, poskrbeli pa bomo tudi za glasbo in organizirali družabne igre. Nikomur seveda ni treba skrbeti, da bi ostal lačen ali žejen, kajti za vse to je tudi dodatno poskrbljeno.

Letos je s srečanjem mladih združen tudi tradicionalni pohod Iskrašev, tako da bo celotna prireditev res pestra in privlačna. Pohod se bo pričel ob 8. uri zjutraj, uradni del pa se bo pričel ob 1. uri. Hrano bomo seveda delili že od jutra naprej, tako da nihče ne bo ostal lačen.

Kako pa bo s prireditvijo v slabem vremenu?

Prireditev vsekakor ne bo odpadla, v tem primeru pa predvsem priporočamo izlete po Beli Krajini, ki ima zlasti za Iskraše iz ostalih predelov Slovenije nešteto zanimivosti — naj omenim samo belokranjski muzej v Metliki, spomenik komandanta Staneta Rozmana v bližini Lovek itd.

Vsekakor pa vabimo 16. septembra v Belo Krajino vse, ki so jo že obiskali in vse tiste, ki bodo takrat pri nas prvič!“

Stane Fleischman

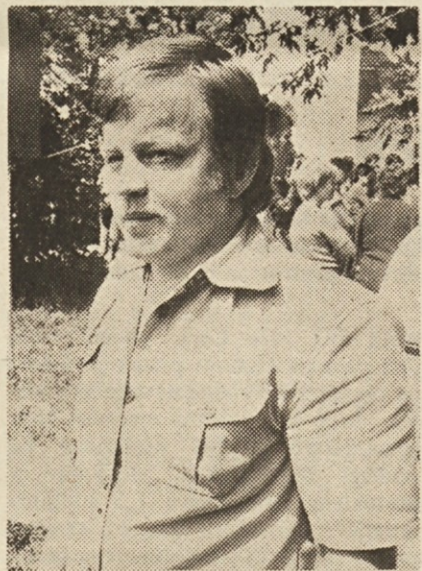
Pred srečanjem mladih Iskre

Vsakoletno srečanje mladih Iskre bo letos v Semiču 16. septembra. Shod članov mladinske organizacije bo združen s tradicionalnim pohodom Iskrašev kakšen pa bo program srečanja smo povprašali dosedanjega predsednika mladine v semiški delovni organizaciji Draga Fašinka, ki aktivno sodeluje pri pripravi na osrednjo mladinsko prireditev Iskre.

Pohvaliti pa moramo tesno in razumljivo sodelovanje vodilnih delavcev in vodij družbenopolitičnih organizacij.“

Pred mladino semiške delovne organizacije je pomembna naloga. Kako se pripravljate na organizacijo srečanja mladih Iskre?

FAŠINIK: „Zaradi tehničnih zadržkov, predstavljene proste sobote



Draga Fašinka.

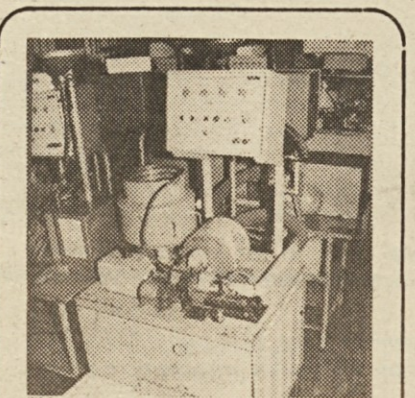
Dan Iskre v Semiču

(Nadaljevanje s 1. strani)

pnevmatskih krmiljenih in realizacijo le-teh, Stane Šimec za koristne predloge in rešitve na področju avtomatizacije punktiranja in za uspešno vzdrževanje strojev in orodij na plastiki in punktiranju, Jože Jakša za idejno zasnovano in realizacijo merilnih sponk pri meritvah upornosti ter za vestno vzdrževanje strojev in priprav, Ivan Blažič za uspešno konstrukcijo stroja za navijanje zvitkov metaliziranega proti poti propilena, Milan Bajec in Franc Stariha pa sta prejela nagradi za uspešno konstrukcijo avtomatskega navijalnega stroja NS 07 A.

Predsednik delavskega sveta je nato v skladu s sklepom delavskega sveta podelil priznanja in denarne nagrade v višini 2000 dinarjev za izredno prizadevanje pri delu Tončki Šušteršič, Stanki Hudelja, Julki Henigsman, Mariji Ficko, Miranu Henigsman, Milici Džordžević, Francu Skala, Mariji Starihi in Martinu Sever.

Pred pričetkom kulturnega sporeda je predsednik sindikalne konference DO Kondenzatorji Semič Edi Malnarič podelil nagrade kovinarjem. Letos je bilo v Semiču že 3. tekmovalstvo kovinarjev, ki so se pomerili v različnih disciplinah. Tekmovalstvo je izbirnega značaja, najboljši pa se nato pomerijo na občinskem, republiškem in zveznem nivoju.



TOZD UPORI ŠENTJERNEJ: Nov stroj domače konstrukcije in izdelave za avtomatično spiralizacijo uporov.

nadomestili dosedanje in načrtovane izpade, potrebno pa bo uvesti posebne ukrepe.

Naj jih kar naštejemo. Prvi je vsekakor ta, da morajo proizvodne delovne organizacije začeti resneje obravnavati izvozna naročila, drugi ukrepi pa se nanašajo zlasti na povečanje akvizicijske aktivnosti delavcev Iskra Commerce in proizvodnih delovnih organizacij, na angažiranje dodatnih prodajnih kadrov v naših predstavništvih — proizvodnih in prodajnih — v tujini. Doseči bi morali tudi maksimalno fleksibilnost pri operativnem izvajanju izvoza, še zlasti pomembno pa je to, da čimprej nadoknadimo zaostanke iz izvoznih naročil, hkrati pa se začnemo obnašati tako, kot se gotovo znamo — kot poslovno disciplinirana delovna organizacija.

Na omenjenem delovnem sestanku so „padle“ tudi že določene naloge zadolžitve. Za področje zahoda in dežel v razvoju so predvidene dodatne akcije na novih poslilih oziroma razširitev že obstoječih, dočim je na tržišču dežel Sveta za vzajemno gospodarsko pomoč potrebno vso aktivnost usmeriti zlasti v zmanjšanje izpado na že dogovorjenih pogodbenih obveznostih. Na tem, slednjem področju je že za več kot 25 milijonov sklenjenih pogodb, kar je za nekaj manj kot 4 milijone dolarjev nad plan-skimi obveznostmi. Po posameznih področjih so dodatne izvozne akcije takšne:

za področje zahoda	4.295.000 dol.
za področje dežel v razvoju	5.450.000 dol.
za področje SEV-a	1.992.000 dol.
Skupaj	11.737.000 dol.

Na sestanku so se dogovorili tudi o naslednjih konkretnih zadolžitvah za povečanje naročil. V preostalih mesecih tega leta naj bi v Zvezni republiki Nemčiji pridobili za poldrugi milijon dolarjev več, kot smo prvotno načrtovali, v Italiji prav tako za poldrugi milijon dolarjev več, v Veliki Britaniji za 700.000 dolarjev, v Franciji za milijon dolarjev, v ZDA za 500.000 dolarjev in v deželah v razvoju za 2 milijona dolarjev.

Ena od glavnih ugotovitev zunanj-trgovinskega posvetovanja je bila vsekakor ta, da bomo in moramo uresničiti ter izpeljati dodatne zadolžitve na izvoznem področju ter tako nadoknaditi izpade. Tudi na tole je opozorilo ljubljansko posvetovanje: čas bi bil, da se nekaj naučimo in v prihodnosti kljub uspehom v izvozu delamo manj napak. Naša prihodnost pa je gotovo vezana na tri bistvene komplekse. Čeprav jih bomo našli v nekem določenem vrstnem redu, pa to ne pomeni, da je prvi pomembnejši od drugega ali tretjega. V Iskri smo že dosti govorili o inovacijah, zato naj nam direktor področja za inovacije Miloš Kobe oprosti, če bomo spet uporabili izrek z njegovega področja: „Inoviraj ali propadi.“ Drug takšen kompleks je dosti večja skrb za tehnološko in kakovostno solidnost oziroma naprednost naše proizvodnje. Tretja komponenta pa je konkurenčnost, v katero bi lahko pristeli tudi poslovno discipliniranost, določanje cen itd.

Kaj naj se zapišemo ob koncu tega članka, za katerega smo zbrali gradivo na seji o Iskri zunanje trgovinske aktivnosti ter iz pogovora z direktorjem direkcije izvoza v Iskri Commerce Marcelom Božičem. Morda tole: zastavljeni volumen prodaje na zunanem tržišču v letošnjem letu ne predstavlja samo to, da bi dosegli nekdanj magično mejo — 100 milijonov dolarjev izvoza, pač pa tisti obseg izvoza, kjer je potreben ponoven premislek o prilagoditvi izvozne tržne funkcije tem novim volumnom izvoza in zahtevam segmentov, ki te nove, večje količine absorbirajo. Minulopetletno obdobje (in ne samo zadnjih šest mesecev) je bilo, zlasti na zahodu, kamor naj bi prodali polovico našega izvoza, obdobje tehničnega in tehnološkega presnavljanja industrije, ki je iz tega obdobja izšla, seveda na osnovi novih tehničnih in tehnoloških dopolnjenj, kot ponudnik novih generacij izdelkov, podstavov in elementov. Če bo želela Iskra, in to gotovo ne samo želi, pač pa mora, obdržati teže pridobljene pozicije na tujih tržiščih in jih seveda tudi razširiti, bo morala dosti več storiti na področju razvoja, inovacij, investicij in še česa. Opaziti je celo to, da smo v prejšnjih letih morda celo bolj spoštovali dogajanja s tujih tržišč, kot pa zdaj, ko je konjunktura na domačem tržišču nekoliko na višku: To pa se nam zna še tako maščevati. Jasno nam mora biti, da je pri načrtovanju izvoznih ekspanzij ta komponenta najbolj bistvena in brez nje svetlejše izvozne dne ni, moč zamišljati.

Lado Drobež

USPEŠNO V DRUGO POLOVICO

Štart v drugo polovico leta je bil uspešen. Kljub kolektivnim dopustom smo v juliju proizvedli za 205.993.343 din in tako presegli mesečni plan eksterne proizvodnje za 14,8 %. Plan domače proizvodnje smo presegli za 9,3 %, plan kooperacijske proizvodnje pa za 85,5 %. V vseh TOZD, razen v IPT, TEN in Merilne naprave, je bila julijska proizvodnja večja od planirane.

Tudi v juliju smo komulativno preseganje plana proizvodnje povečali, sedaj znaša 5,2 %. V kumulativni ne dosega planirane proizvodnje naslednje TOZD: ATC, TEL, TEN in Elektronika Hojčul. Druge TOZD so v prvih sedmih mesecih proizvedle več kot so planirale.

Izpolnitev plana po asortimanu se po junjskem poslabšanju v juliju pet nekoliko izboljšala in sedaj znaša 4,2 %. Največje odstopanje od planiranega asortimana je še vedno v TOZD Elektronika.

V prvih sedmih mesecih smo letos proizvedli za 15,7 % več kakor lani v istem obdobju. Vse TOZD so proizvedle več kot lani. Julijsko proizvodnjo smo kljub kolektivnim dopustom uspešno zaključili, vendar se moramo zavedati, da bomo vpliv kolektivnih dopustov čutili šele v avgustu.

Tovarna ATC je v juliju presegla plan proizvodnje za 6,3 % na račun zaostankov gotovih izdelkov iz prejšnjih mesecev. Kljub temu je v kontroli ostalo še vedno za okrog 8 milijonov izdelkov.

Proizvodnja na klasiki in na elektroniki je z manjšimi težavami tekla normalno. Tudi v proizvodnji stikalnega vezja in reed kontaktikov ni bilo zastojev.

TOVARNA TEA

— je izpolnila plan proizvodnje s 31,3 %.

Proizvodnja telefonskih aparatov je potekala normalno z izjemo ATA 40 IODI, kjer plan ni bil realiziran zaradi nepravilne dobave kupljenih delov. V redu je potekala tudi proizvodnja razširjenega releja ter telefonskih in mikrofonskih vložkov. Mesečni plan je bil dosežen v proizvodnji PTI, kar pomeni prepozno dobavljenih kupljenih delov.

TOVARNA TEL

— je tudi v juliju presegla plan proizvodnje in sicer za 13,1 %. Plan proizvodnje je bil presežen delno tudi zaradi zmanjševanja zaostankov iz prejšnjih mesecev.

Iz proizvodnje so ponovno izpadli prenosniki, problemi so še vedno pri izdelavi central PABX (tipke, koordinatni stikalniki). Težave pri kompletiranju central povzročajo tudi težave iz mizarske delavnice.

TOVARNA ŠTEVCEV

— je presegla plan proizvodnje v juliju za 17 %.

Pri enofaznih števcih je bila realizacija proizvodnje precej pod planom,

ker zaradi pomanjkanja izvoznih naročil niso bili števcji odpremljeni na skladišče. Plan proizvodnje pri trofaznih števcih je bil bistveno presežen. Tudi v proizvodnji stikalnih ur je bil plan bistveno presežen. Postopoma se normalizira proizvodnja MTK, vendar planirana količina še vedno ni bila dosežena.

TOVARNA MEHANIZMOV

— je v juliju proizvedla za 36,9 % več, kot je bilo predvideno. Zaradi nujnih izvoznih naročil je bila proizvodnja števcov pogovorov in ničnih števcov večja od planirane. V proizvodnji električnih ur pa so še vedno težave zaradi zamenjave kooperantov.

TOVARNA INSTRUMENTOV

— je presegla plan proizvodnje za 22,6 %. Zaradi izpada v juniju je bila v juliju znatno večja od plana proizvodnja instrumentov z vrtljivo tuljavico. Proizvodnja univerzalnih instrumentov in instrumentov z vrtljivim železom je bila večja od plana zaradi velikih naročil.

Merilniki ostalih veličin niso bili proizvedeni v planiranem obsegu zaradi materialne problematike in izpada novega izdelka Unimer 13 (pozna dobava uvoznih materialov).

TOVARNA STIKAL

— je v juliju presegla plan proizvodnje na področju kooperacij in domače proizvodnje. V celoti je bil plan presežen za 38 %. V proizvodnji se ponavlja ista materialna problematika kakor v prejšnjih mesecih (plastika iz uvoza, FID-stikala).

TOVARNA ERO

— je izpolnila plan proizvodnje s 104,5 %. Medtem ko plan v domači proizvodnji ni bil dosežen, je bila kooperacijska proizvodnja znatno večja od planirane.

Do izpada v domači proizvodnji je prišlo predvsem zaradi nepravilne dobavljenega Herberts laka in zaradi težav pri izdelavi rotorja za kotne brusilce.

A. B.

TOZD TEL

ZASEDANJE DS

V prvih mesecih so v temeljni organizaciji Iskre na Blejski Dobravi, o tem so v sredo 16. avgusta razpravljali na seji DS, dosegli 103 % skupne proizvodnje oz. 122 % v juliju.

Od tega so v juliju dosegli 99 % plana proizvodnje za prodajo in 154 % plana proizvodnje za potrebe ostalih temeljnih organizacij v okviru delovne organizacije. Tudi za avgust predvidevajo, da bodo kljub nekaterim težavam plan dosegli in nadaljevali z trendom rastoče proizvodnje.

Na seji DS so se veliko časa zadržali pri zaključkih seje občinske zdravstvene skupnosti Jesenice in se dogovorili, da bodo enkrat mesečno obravnavali stanje bolniške odsot-

Podatki za mesec:	Vredn. proizv v 000 din	Dosežen plan proizv. v %	Dosežen plan asort. v %	Dosežen plan prodaje v % (domači trg)	Dosežen izvoz na letni plan v %	Dosežen OD v %	Število nadur na 1 zaposl.
julij							
TOZD							
1. ATC	45.178	106,3	82,2	109,9	1,9	120,8	4,1
2. TEA	15.268	131,3	79,0	181,1	3,3	121,6	0,7
3. TEN	12.887	97,1	72,9	65,7	—	—	—
4. Elektronika	6.772	180,1	57,8	110,8	9,7	—	—
5. TEL	7.884	113,1	75,4	144,0	1,6	127,5	0,2
6. IPT	1.696	63,1	91,6	77,6	—	—	—
7. EO	10.982	116,2	97,7	278,8	2,1	—	—
8. Vega	7.450	130,7	94,2	113,0	3,8	126,0	1,7
9. MSO	7.096	123,7	90,5	134,6	47,1	118,5	10,8
10. Števci	23.523	117,0	78,9	123,4	6,0	121,4	0,5
11. Instrumenti	11.459	122,6	89,5	94,7	6,8	126,0	3,9
12. Mehanizmi	4.950	136,9	88,3	139,5	7,8	128,5	3,3
13. Stikala	20.025	138,0	96,5	125,6	5,6	125,5	2,3
14. ERO	28.392	104,5	90,4	115,9	6,3	125,8	1,4
15. Orodjarna	261	653,7	100,0	—	—	120,3	0,6
16. Mer. naprave	1.919	81,2	78,1	130,3	—	117,9	1,7
17. Skup. proizv. delov	38	—	—	—	—	119,3	1,1
18. Vzdrževanje	163	—	—	—	—	118,7	3,2
19. Restavracija	—	—	—	—	—	—	—
20. DS SS	40	—	—	—	—	122,3	2,1
21. Računalništvo	—	—	—	—	—	113,5	4,8
SKUPAJ DO	205.993	114,8	84,2	118,7	4,2	122,3	2,6

Mladi in sindikat

V večini delovnih organizacij ne moremo biti zadovoljni z delovanjem članov ZSM v sindikatu. Mladi se večinoma vključujejo v delo izvršnih odborov sindikatov. OO ZSM o njihovem delu niso seznanjene. Vzrokov za tako stanje je več. Situacija je najslabša tam, kjer se je mladina organizirala pred kratkim. V nekaterih okoljih posameznikom ali posameznim skupinam ni všeč, da se mladi uveljavljajo na področjih, ki po njihovem mnenju niso „mladinska“.

Naslednji problem je področje informiranja. Delegati ZSM nevestno opravljajo svojo funkcijo. Strokovne službe dostikrat ne posredujejo po trebnih informacij mladinskim organizacijam, čeravno so te informacije, analize ipd sindikalni organizaciji dostopne. Ena možnih rešitev, ki ponekod predstavlja redno obliko dela, je da mladina in sindikat dobijo skupne informacije in potem na skupnih sejah obravnavajo posamezna vprašanja. Kljub temu se dogaja, da mladi premalo koristijo take oblike dela in nastopajo neorganizirano, brez stališč, izoblikovanih v OO ZSM.

Ob vseh večjih akcijah, priprave na

obravnavo in sprejemanje pomembnih aktov, sporazumov, dogovorov in podobno je delo med obema organizacijama navadno usklajeno. Ponekod pa mladi v omenjenih primerih še vedno „odločajo“ post festum oz. so kot družbenopolitična organizacija izločeni in odrinjeni. To je še posebej prisotno v sredinah, kjer menijo, da je mlade treba aktivno vključevati v delo le ob proslavah, športnih in kulturnih prireditvah. Mladi se prav pri teh aktivnostih najbolj množično angažirajo.

Beseda urednika

Avgust pomeni za mnoge konec lepih dopustniških dni bodisi v planinah ali ob obalah našega sinjega Jadrana. Med dopustom smo pozabili na svoje skrbi in se predali pravemu počitniškemu vzdušju. Nabrali smo si novih moči in delovnega elana.

Vsi, ki redno berete glasilo, ste opazili, da že dobro leto objavljamo prispevke iz posameznih delovnih organizacij celotne SOZD Iskra ločeno. Tako je postalo naše skupno glasilo „zlepjenka“ različnih, a žal dostikrat podobnih člankov.

Dobro vem, da bi bil prostor, ki je tedensko namenjen informacijam za delavce DO Iskre Elektromehanike, lahko bolj smotno zapolnjen. Uredniški odbor, ki je bil oblikovan ob mojem prihodu na novo delovno mesto, se ni sestajal. Kljub temu sem poskušal skupaj z bolj ali manj rednimi dopisniki popestriti naše glasilo.

Morda ste že opazili nekatere spremembe, čeprav so le-te še začetniške in ne preveč opazne. Lahko pa smelo trdimo, da se sčasoma oglašja vse več novih sodelavcev z raznih področij naše dejavnosti, kar je zelo pohvalno. Oglašili so se že naši sodelavci iz TOZD ATC na Laborah. Tudi v Vzdrževanju in Tovarni mehanizma v Lipici nam obljublajo, da bodo v prihodnje bolj redno sodelovali v naši „Iskri“.

Alojz Jug

Ponovno pa pozivamo naše mlade

(Nadaljevanje na 4. strani)

Dosti je tudi skupnih oblik idejno-političnega in drugega izobraževanja. Udeležba mladih je zelo visoka. Žal pa ZSM premalo ali pa sploh ne sodeluje pri oblikovanju programov izobraževanja.

Mladi se torej v delo sindikata vključujejo, vendar premalo. Mladi delavci bodo dejansko resnično odločali in postajali samoupravljalci le, če bodo več delali tudi v sindikalnih organizacijah. Sindikat bo na ta način pridobil vrsto nosilcev nadaljnjih prizadevanj za zagotovitev interesov vseh delovnih ljudi.

BOAL

iz vseh tovarn in DSSS, naj se le ojunajo in nadaljujejo lani začeto delo, s katerim so prebili led, nato pa (trenutno, upamo!) spet zastali, najbrž zaradi novih kadrov, ki so pozabili na obveščanje o svojem delu, težavah in uspehih. Kar pogumno nadaljujte! Prostor za sporočila o vaših akcijah in delu je v glasilu vedno na razpolago. Želimo tudi več sestavkov o delu v KS, kjer živimo in delamo na raznih področjih. Naša želja je namreč, da bi kdaj lahko poročali tudi o zanimivostih iz vsakdanjega dela KS, saj „Iskra“ prebira tudi veliko število naših upokojencev in družinskih članov naših delavcev.

Razumljivo pa je, da želimo največ vesti in informacij iz vsakdanjega dela naših delavcev v TOZD in DSSS. Dobro vemo, da problema nikoli ne manjka in da jih je moč reševati le s skupnimi prizadevanji in seveda z razumevanjem vseh strani. Nekateri dogodki v zadnjem času bi bili še kako potrebni kritičnih ocen v našem glasilu, da pa ne bi govorili le o kritiki, je v našem glasilu mesto za pohvale tistim uspehom, ki jih dosegajo naši delavci npr. s svojo inovacijsko dejavnostjo, s svojim vestnim in marljivim delom na delovnem mestu, ali v KS, ipd.

Skratka gradiva za objavo nikoli ne bi smelo zmanjkati. Potrebujemo le pogumne sodelavce, ki so odločni, da napake kritično ocenijo in dajejo predloge in pripombe za rešitev, in

USAN ŽELJEZNOV:

(54)

TITO V ISKRI

Inženir Bojan Klemenčič je od 1. maja letos izvršni sekretar predsedstva CK ZKS za področje organiziranosti in razvoja Zveze komunistov, pred tem pa je bil vodja razvoja Telekomunikacij v Kranju. Med drugim Titovim obiskom v Iskri pa je bil izvršni sekretar sveta zveze komunistov DO Elektromehanika v Laborah in seveda ves čas spremljal našega predsednika med obiskom v novi Iskri na Laborah.

Res je, da sem se takrat prvič osebno srečal z našim predsednikom in ta obisk mi bo seveda zavoljo tega ostal zapisan v trdnem spominu. Menim, da je bil takratni Titov obisk pri nas potrditev cele vrste dosežkov Iskre v smeri profesionalne proizvodnje. Ti dosežki so bili rezultat dolgotrajnih Iskrinih prizadevanj za nadaljnji razvoj Iskrine tovarne na Laborah. V času Titovega obiska je naša tovarna predstavljala zagotovo eno izmed najmodernejših tovrstnih tovarn na svetu. Istočasno pa je postala tudi veliko afirmacijo Iskre na področju nove generacije krmiljenih elektronskih telefonskih central. Po Titovem obisku je bil prav v tem glavni pomen drugega Titovega obiska pri nas. Hkrati pa se mi zdi, da je bil ta obisk tudi vrsta priznanja kolektivni Iskre za njegove velike napore, ki je moral vložiti v tako zahtevno delo v tehnološkem, predvsem pa v kadrovskem smislu, saj je šlo takrat zagotovo za popolnoma novo proizvodno področje. In zavoljo vsega tega



smo Titov obisk pri nas pričakovali z veliko nestrpnostjo.

Kot sem že povedal, je bilo to moje prvo neposredno srečanje s predsednikom Titom. Že takoj ob prihodu v tovarno nas je vse pritegnil in navdušil s svojo neposrednostjo, ki smo jo še bolj

občutili med ogledom tovarne same, kjer se je predsednik Tito zanimal za potek proizvodnega procesa in za razmere v tovarni.

Najbolj pa mi je seveda ostal v spominu razgovor, ki smo ga imeli z njim v sejni sobi in ki je trajal veliko dlje, kot pa je bilo po protokolu predvideno. Med tem razgovorom smo Titu podrobno razložili vso našo problematiko, na kratko smo mu skušali predstaviti Iskra tako z gospodarskega kot tudi s samoupravnega in družbenopolitičnega zornega kota.

Posebno sem takrat predsedniku Titu predstavil in razložil delovanje zveze komunistov v Iskri, ker je ravno sedaj potekala obsežna akcija za obnovo članstva v zvezi komunistov.

Ko sem mu poročal o tem, kako pri nas v Iskri evidentiramo bodoče člane zveze komunistov, kako uvažamo tako imenovane uvalne seminarje pred sprejemom v članstvo zveze komunistov, se je predsednik Tito obrnil k predsedniku CK ZKS Francu Popitu in mu dejal:

„Franc, to treba da se napiše, to treba da dođe u statut.“

Vsekakor so bile te Titove besede tako zame kot za komuniste v Iskri veliko priznanje, kajti naš način evidentiranja in sprejemanja novih članov v zvezo komunistov še ni bil takrat povsod tako uveljavljen v praksi, kot je to danes.

Poleg povedanega mi je ostala živo v spominu tudi Titova iskricnost in neposrednost v pogovoru z Iskraši in drugimi predstavniki družbenopolitičnega življenja, saj je bila razprava na tistem razgovoru v sejni sobi izredno sproščena, čeprav smo imeli ob začetku Titovega obiska vsi Iskraši, razumljivo, izredno tremo, kajti za večino izmed nas je bil drugi obisk predsednika Tita v kranjski Iskri tudi prvo neposredno srečanje z njim,“ je zaključil svojo pripoved inženir Bojan Klemenčič.

Kje ste, kaj delate?

Ob pregledu lanskih izvodov glasila Iskra smo ugotovili, da smo dokaj pogosto pisali o delu, problemih in željah mladih, čeravno iz posameznih sredin nismo dobili nobenih informacij. Lani smo v našem glasilu pozdravili pobudo, ki jo je dala takratna komisija za obveščanje pri koordinacijskem svetu osnovnih organizacij ZSMS DO Iskre Elektromehanike, da bodo mladi pričeli izdajati svoje glasilo. Do uresničitve te ideje do danes ni prišlo.

V letošnjem letu je število objavljenih prispevkov o delu mladih v glasilu Iskra močno upadlo. Zato lahko sklepamo, da je tudi aktivnost mladih delavcev v večini osnovnih organizacij ZSM v kranjski Iskri nezadostna. Neštete kadrovske spremembe nedvomno niso rodile željenih rezultatov. Konkretnih zaključkov o delovanju mladih v Elektromehaniki ne moremo podati. Sprašujemo pa se, kaj menijo o teh vprašanjih mladi komunisti in druge družbenopolitične orga-

nizacije. V tako veliki DO kot je naša Elektromehanika in ob tako velikem številu mladih delavcev bi se morala aktivnost mladine jasno čutiti! Posebno še zdaj, ko v Zvezi socialistične mladine potekajo priprave na kongres ZSMS.

V uredništvu želimo spodbuditi mlade, da bi več pisali o svojem delu. Navadno so mladi Iskraši pripravljani pisati o svojem delu, vendar ne vedo kako bi začeli, nimajo poguma. Zato nameravamo organizirati seminar za vse nove dopisnike glasila Iskra, predvidoma bo v Kranju, udeležili pa naj bi se ga vsi, ki jih zanima pisanje (iz celotne SOZD). Seminar bo brezplačen.

Pričakujemo vaše odgovore, predvsem pa sestavke o vaših pripravah na kongres in drugih pomembnih akcijah, ki jih v tem obdobju izvajate. Najboljše bomo objavili in dobro honorirali.

Alojz Boc

Uspešno poslovanje TOZD TEL

Planirano skupno proizvodnjo je Iskra na Blejski Dobravi dosegla šele v juniju. Zato je bilo krivo predvsem pomanjkanje nekaterih materialov in sestavnih delov v začetku leta. Kljub temu pa to v proizvodnji ni povzročilo zastojev, le v prvih mesecih je bilo več nedokončane proizvodnje, kar je povzročalo dodatne prostorske težave in neenakomerno obremenjenost delavcev v proizvodnji, skladišču in kontroli.

V prvih šestih mesecih so dosegli 97 % realizacijo za prodajo, ter 112 % realizacijo za potrebe ostalih temeljnih organizacij v okviru delovne organizacije.

Izpolnjevanje asortimana je bilo slabše, saj odstopajo za 28,6 %, kar je vsekakor posledica pomanjkanja repromateriala v začetku leta.

Delavci po normi so dobro delali. Dosegli so 155 % refa normativov in 93 % WF normativov. Značilno je, da število WF norma ur narašča in je že v aprilu preseglo število refa norma ur.

V prvem polletju je bilo v TOZD TEL povprečno 409 delavcev, ali 0,5 % več kot lansko leto.

Investicij v teku je bilo za 4,6 milijonov din, medtem je bilo osnovnih sredstev danih v uporabo za 115 tisoč din. Vrednost obratnih sredstev se je povečala za 28 %, kratkoročni in dolgoročni krediti so se zmanjšali. Povečale so se obveznosti do dobaviteljev.

Povprečni osebni dohodek na zaposlenega je znašal 4.541 din ali za 24,6 % več od lanskoletnega povprečja.

Beseda urednika

pohvalijo vse tisto, kar je pozitivno in napredno in nam daje v prihodnosti upanje na boljše in uspešnejše poslovanje.

Odločno moramo poudariti, da se naši vodstveni in vodilni delavci premalo ali skoraj nič ne vključujejo v to, da bi s svojimi strokovnimi sestavki sodelovali v glasilu in tako kar se da najbolj izčrpno obveščali zaposlene o mnogih zadevah, ki jih zanimajo. Potem bi lahko odpadla tudi številna namigovanja, ki so največkrat plod določenih dezinformacij, ki najbolj škodujejo nam samim – to je Iskri kot celoti.

Občasne informacije, ki jih pripravljajo strokovne službe, vsekakor niso dovolj za pristno in redno in sprotno obveščanje o vsem, kar se v kolektivih naših temeljnih organizacij in DSSS dogaja.

Moralo bo priti do kvalitetnejših premikov, saj vidimo kako obveščajo delovne ljudi v drugih OZD. Mnogo članov DO EM je v novih samoupravnih organih, pa morda tudi od tod lahko pričakujemo kaj pohvalnega ali aktivnega.

Vaš urednik

tudi Tovarni računalnikov zagotovi izplačilo osebnih dohodkov iz rezervnega sklada DO, s posojilom v višini 3.753.000 din.

TOZD Orodjarna je imela izgubo v višini 838.784 din, vendar ima dovolj lastnih rezervnih sredstev za izplačilo osebnih dohodkov. V Orodjarni že pripravljajo program ukrepov za odpravo vzrokov, ki so vplivali na negativno poslovanje v prvem polletju.

V vseh navedenih temeljnih organizacijah, ki so poslovale z izgubo, si prizadevajo, da bi vzroke za takšno poslovanje čimprej odpravili. Programe ukrepov za izboljšanje nastale situacije bo obravnaval DS Elektromehanike na naslednjem zasedanju, ko bo na dnevnem redu tudi obravnavala polletnega obračuna poslovanja delovne organizacije. O tem bomo še poročali.

Alojz Boc

Ob dnevu graničarjev

Tak napis nas je pozdravil v omejni karavli Lokvica pri Opatjem selu na Krasu, ko smo v torek 15. avgusta obiskali vojake graničarje in skupaj z njimi proslavili njihov praznik – Dan graničarjev. Slavnostno okrašana karavla, nasmejani obrazi mladih uniformiranih fantov, beli pogrinjki na mizah, borbene pesmi, vse to je v slehernem obiskovalcu vzbudilo še večjo radost, da je lahko prisoten pri praznovanju največjega praznika čuvarjev naših meja.

Temeljne organizacije Iskre – Avtoelektrike s sedežem v Novi Gorici imajo pokroviteljstvo nad to karavlo. Plod dogovorov, ki so jih imeli predstavniki mladih in borcev Iskre – Avtoelektrike, predstavniki delovne organizacije hotela Park Nova Gorica, Krajevne skupnosti Opatje selo s pripadniki te omejne karavle, so rodili uspešen športno-kulturni dan.

Praznovanje se je pričelo s športnim srečanjem v malem nogometu in streljanju. Po zagrizenih bojih na nogometnem igrišču pri Opatjem selu so bili najboljši nogometaši Iskre pred Opatjem selom, Park hotelom in vojaki. Tudi v streljanju so bili najboljši strelci Iskre pred vojaki, Park hotelom in Opatjem selom. Uvrstitve sicer niso toliko pomembne, saj so bili boji kar se da na izredno tovariški in prijateljski ravni, omeniti pa moram tudi to, da so prejele vse nastopajoče ekipe lične pokale, ki so se razlikovali le v velikosti.

V popoldanskem času je sledil bogat kulturni program. Izvedli so ga mladi iz Iskre, iz hotela Park, iz Krajevne skupnosti in vojaki sami. Z recitacijami in pesmimi so kar najlepše počastili praznik, še pred tem pa je mladinka Ines iz Iskre čestitala vojakom v imenu celotnega kolektiva, jim začela še naprej veliko uspehov pri njihovem zahtevnem delu in med drugim dejala:

„V imenu mladine in vseh delavcev ISKRE Avtoelektrike Nova Gorica vam iskreno čestitam k vašemu prazniku 15. avgusta – dnevu graničarjev. Želje nas vseh so, da bi še naprej tako vestno stražili naše meje, kajti to je tisto, kar želimo vsi – ne samo mladi, tudi starejši in otroci želijo živeti v svobodni domovini – v deželi kjer smo vsi enakopravni, kjer ni zatiranja in ne suženjstva. Vsi želimo obdržati to, kar so si naši očetje in matere priborili v NOB – vsi želimo obdržati to za kar je bilo prelito mnogo krvi – želimo živeti v svobodi, na čelu Z K in tov. TITA.“

Praznovanje se je ob glasbi, pogovorih, spoznavanju in poglabljanju prijateljskih stikov nadaljevalo še pozno v noč.

Marko Rakušček

Aktiva invalidov Elektromehanika in Elektrokovina Maribor prirejata v soboto, 9. septembra 1978

PIKNIK V LOGARSKI DOLINI

Odhod avtobusa bo izpred hotela Creina ob 6. zjutraj. V dopoldanskem času bodo tekmovanja med aktivoma v malem nogometu in vlečenju vrvi. Poleg jedi na žaru in dobre kapljice nas bodo zabavali „Veseli šlosarji“ iz Elektromehanike.

Cena izleta za člane – invalide 100 din, za nečlane 150 din. V ceno je vračunana vožnja in jedi na žaru.

Vsi udeleženci bodo imeli možnost, da si v Polzeli po tovarniških cenah nabavijo nogavice.

Prijave sprejemamo do zasedbe avtobusa na telefonski številki 3280 (Logar), 2817 (avla).

Vabljeni tudi bivši člani kolektiva, ki so bili invalidsko upokojeni.

Rezultati v prvem polletju

Rezultati poslovanja delovne organizacije ISKRA – Industrija avtoelektričnih izdelkov v prvem polletju letošnjega leta kažejo na nadaljevanje nekaterih trendov, ki so bili opazni že v lanskem letu in ob obračunu v prvem četrtletju letošnjega leta. Kljub temu, da nismo povsem dosegli ciljev zastavljenih z letnim planom lahko ugotovimo, da se tako proizvodnja kot tudi prodaja naših izdelkov uspešno povečujeta, temu pa ne sledijo rezultati poslovanja, saj so vlaganja v sklade premajhna, da bi lahko zagotovila zadovoljivo povečevanje materialne osnove delovne organizacije in povečanje družbenega in osebnega standarda.

VEČJA PROIZVODNJA V VSEH TOZD

V vseh TOZD je bila proizvodnja večja od lanskega leta, skupaj za delovno organizacijo pa je za 22 % večja od lanske v prvem polletju. Obseg proizvodnje se je najbolj povečal v TOZD – Tovarna vžigalnih tuljav (za 52 %) in v TOZD – Tovarna generatorjev in elektronike (38 %). Plan proizvodnje smo v delovni organizaciji izpolnili z 48 %, ocenjujemo pa, da bomo do konca leta zastavljene cilje dosegli. Najuspešnejše so plan proizvodnje izpolnili v TOZD – Tovarna vžigalnih tuljav in v TOZD – Tovarna velikih zaganjalnikov, slabše pa so plan proizvodnje izpolnili predvsem v TOZD – Tovarna generatorjev in elektronike in v TOZD – Tovarna vžigalnih sistemov. Proizvodnja v teh dveh TOZD je bila manjša od planirane predvsem zaradi težav s pravočasnimi dobavami in s kvaliteto repromateriala in sestavnih delov, v TOZD – Tovarno odlitkov pa je izpolnitev plana proizvodnje odvisna od pravočasne dobave novega stroja za tlačni liv na katerem naj bi proizvodnja stekla v mesecu septembru.

PRODAJA

V prvem polletju letošnjega leta smo prodali za 474.255.157 din izdelkov kar je za 23 % več kot v lanskem obdobju lanskega leta in 48 % letnega plana prodaje. Na domačem trgu smo prodali za 393.650.390 dinarjev kar je za 20 % več kot lani in 49 % letnega plana, izvozili pa smo za 80.604.767 din izdelkov. Plan izvoza smo dosegli s 45 %, izvoz pa je za 42 % večje od lanskega. Na domačem trgu se je najbolj povečala prodaja v TOZD – Tovarna avtoelektričnih vžigalnih sistemov, TOZD – Tovarna generatorjev in elektronike in TOZD – Tovarna malih zaganjalnikov, na tujih tržiščih se je znatno povečala prodaja v vseh TOZD razen v TOZD – Tovarna velikih zaganjalnikov. Izvoz v tej TOZD je manjši od lanskega, ker se je proizvodnja izdelkov za izvoz prenesla v TOZD – Tovarna malih zaganjalnikov.

Na domačem trgu je bila prodaja nekoliko manjša od planirane predvsem zaradi zmanjšanja naročil pri IMR in manjših dobav za Crveno zastavo ter zaradi premajhne proizvodnje nekaterih izdelkov po katerih je bilo na trgu veliko povpraševanje. To velja predvsem za nekatere vrste avtomobilskih žarnic, pa tudi za nekatere tipe regulatorjev, alternatorjev, za kolesarske tlačilke, kontrolnike, predupore, termostate in nekatere vrste rezervnih delov.

Manjši izvoz od planiranega je bil posledica premajhnih kapacitet za proizvodnjo nekaterih izdelkov, izpada nekaterih naročil in prepočasnega osvajanja novih izdelkov.

3040 ZAPOSLENIH

Za povečan obseg poslovanja je bilo potrebno tudi dodatno zaposlovanje. Število zaposlenih se je v letošnjem prvem polletju povečalo za 117, povprečno število zaposlenih je znašalo v obravnavanem obdobju 3040 delavcev, kar je za 14 % več kot v lanskem prvem polletju. Do takšnega povečanja števila zaposlenih je prišlo zaradi pridružitve TOZD – Tovarna odlitkov k naši delovni organizaciji 1. 1. 1978, zaradi precejšnjega povečanja števila zaposlenih v TOZD – Tovarna avtoelektričnih vžigalnih sistemov, kar je povezano s pripravo proizvodnje v večjem obsegu v novi hali, ki je bila pravkar dograjena, zaradi povečanja proizvodnje se je precej povečalo število zaposlenih tudi v vseh ostalih TOZD, zmanjšalo se je število zaposlenih v TOZD –

Tovarna velikih zaganjalnikov, zmerno pa se je število zaposlenih povečalo v TOZD – Tovarna delovnih sredstev in v Delovni skupnosti skupnih služb.

Povprečni osebni dohodek za delovno organizacijo je v prvih šestih mesecih letošnjega leta znašal 5.074 din. Kot je bilo predvideno ob povečanju osebnega dohodka v začetku leta so osebni dohodki za redno delo v povprečju za 14,8 % večji od osebnih dohodkov za redno delo izplačanih v mesecu decembru.

Kljub zadovoljivim rezultatom na področju proizvodnje in prodaje in kljub temu, da sta se zaposlovanje in osebni dohodki gibal v planiranih okvirih so rezultati poslovanja skromni in z njimi ne moremo biti zadovoljni.

VLAGANJE V SKLADE

Zaradi spremenjenega načina ugotavljanja prihodka in zaradi drugačnega načina financiranja skupnih služb je primerjava letošnjega obračuna poslovnega uspeha z lanskim obračunom otežkočena, če pa lanski obračun korigiramo v skladu z letošnjim ugotovimo, da je seštevek celotnega prihodka za delovno organizacijo za 23 % večje od lanskega, kar predstavlja 48 % planiranega celotnega prihodka in da so nekateri stroški, del dohodka za obresti, del dohodka za zakonske in samoupravno dogovorjene obveznosti in osebni dohodki narasli hitreje in več kot je bilo planirano tako, da je ostalo za vlaganja v sklade samo 4.505.181 din, kar je precej manj kot v lanskem letu, ko smo ob polletnem obračunu vložili v sklade 14.199.422 din in precej manj kot je bilo v planu predvideno. Z izgubo je posloval TOZD – Tovarna malih zaganjalnikov, vendar je izguba, ki je lani znašala 2.708.628 din letos manjša in znaša 1.398.073 din.

Najuspešnejše sta poslovala TOZD – Tovarna žarnic in TOZD – Tovarna odlitkov, vendar so vlaganja v sklade tudi teh dveh TOZD manjša od planiranih.

VSKLADITI PROIZVODNJO S POTREBAMI TRŽIŠČA

Da bi do konca letošnjega leta izboljšali rezultat poslovanja in zagotovili dovolj sredstev za skupno in osebno porabo in predvsem več sredstev za vlaganja v materialno bazo TOZD, bo potrebno posvetiti še večjo skrb nadaljnjemu povečanju proizvodnje in prodaje, potrebno bo zlasti bolj vskladiti proizvodnjo s potrebnimi tržišča ob ustrezni selekciji na dohodkovno ugodnejše izdelke in izdelke, ki jih lahko prodajamo na tuja tržišča. Posebno skrb bo potrebno posvetiti prodajnim cenam naših izdelkov. V prvem polletju so se sicer povečale cene nekaterih naših izdelkov, vendar ta povečanja niso vplivala na poslovanje v prvem polletju, pričakujemo pa da bo vpliv ugodnejših cen večji v drugem polletju, ko se bodo morale cene naših izdelkov vskladiti z novimi cenami v avtomobilski industriji. Vedno bo potrebno tudi storiti za zmanjšanje nekaterih materialnih, režijskih in drugih stroškov, da bodo dohodkovni rezultati ob koncu leta ugodnejši od dosedanjih.

ŽIVAHNA INVESTICIJSKA DEJAVNOST

Naj na koncu omenimo še zelo intenzivno investicijsko dejavnost. Poleg manjših tekočih investicij je bilo največ prizadevanj vloženih v dokončanje investicije za proizvodnjo magnetnega vžigalnika v Tolminu.

Gradbena dela so v glavnem dokončana, pri dobavi opreme je prišlo do manjših zakasnitvev vendar bo investicija v letošnjem letu dokončana. Intenzivna je bila tudi priprava nove investicije, tako sta bili prijavljeni pri SDK investicija v razvojno raziskovalno nalogo „Hladno preoblikovanje“ in investicija za velike zaganjalnike „in investicija za razširitev in modernizacijo proizvodnje vžigalnih tuljav. Za oba investiciji se že naroča potrebna oprema.

V tem obdobju je bil tudi dokončan elaborat za investicijo v modernizacijo proizvodnje velikih zaganjalnikov, ki zajema tudi povečanje kapacitet za TOZD – Tovarna delovnih sredstev, za nove pisarniške prostore za Delovno skupnost skupnih služb, za nove skladiščne prostore za povečanje in modernizacijo obratne družbene prehrane.

-M.R.

**Samoupravni sporazum o ustanovitvi
interne banke — Iskra — SOZD
Elektrokovinske industrije, Ljubljana**

PRILOGA K 33. ŠTEVILKI ISKRE
26. AVGUST 1978

UVOD

Z objavo prečiščenega besedila Samoupravnega sporazuma o ustanovitvi Interne banke Iskra – SOZD elektrokovinske industrije, Ljubljana v smislu sklepa DS SOZD ISKRA z dne 21. 6. 1978, v glasilu ISKRA prosimo, da delavski sveti temeljnih organizacij združenega dela SOZD ISKRA obravnavajo in sprejmejo na svojih prvih zasedanjih Samoupravni sporazum o ustanovitvi Interne banke Iskra – SOZD elektrokovinske industrije, Ljubljana v predloženem besedilu.

– Hkrati prosimo, da obvestijo preko svoje delovne organizacije DS SOZD ISKRA o sprejetju, tako da bomo lahko na 1. zasedanju DS SOZD ISKRA – predvidoma v septembru 1978 – sprejeli ugotovitveni sklep in izvedli postopek podpisovanja.

SEKRETARIAT DS SOZD ISKRA

Na podlagi določil Ustave SFRJ in SR Slovenije o položaju človeka v združenem delu, Zakona o združenem delu, Zakona o temeljnih kreditnega in bančnega sistema, samoupravnega sporazuma o združevanju v sestavljeno organizacijo združenega dela SOZD – ISKRA

SKLEPAMO

delavci organizirani v temeljnih organizacijah združenega dela združenih v delovnih organizacijah

1. ISKRA – Industrija za telekomunikacije, elektronsko in elektromehaniko, o. sol. o. Kranj, Savska Loka 4.
 2. ISKRA – Industrija elementov za elektroniko n. sol. o. Ljubljana, Stegne 7, Stegne 17.
 3. ISKRA – Industrija avtoelektričnih izdelkov, n. sol. o. Nova Gorica, Šempeter pri Gorici, Vrtojbenska 62.
 4. ISKRA – Industrija za avtomatiko Ljubljana, n. sub. o., Ljubljana, Savska c. 3.
 5. ISKRA – Industrija širokopotrošnih izdelkov „ŠIROKA POTROŠNJA“ n. sol. o. Škofja Loka.
 6. ISKRA – Industrija kondenzatorjev p. o. Semič, Vrtača 1.
 7. ISKRA – Industrija baterij Zmaj, p. o. Ljubljana Šmartinska 22.
 8. ISKRA – Commerce n. sol. o. Ljubljana, Trg revolucije 3.
 9. ISKRA – Institut za produktivnost dela in metrologijo, n. sub. o. Ljubljana, Snežniška 1.
 10. ISKRA – Center za avtomatsko obdelavo podatkov, p. o. Ljubljana Trg revolucije 3.
 11. ISKRA – Invest servis – vzdrževanje in tehnično opravljanje stavb, p. o. Ljubljana, Trg revolucije 3
 12. ISKRA – Šolski center, p. o. Kranj, Savska Loka 2
- v sestavljeni organizaciji združenega dela – SOZD ISKRA naslednji

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O USTANOVITVI INTERNE BANKE ISKRA – SOZD ELEKTROKOVINSKE INDUSTRIJE, LJUBLJANA

I. TEMELJNE DOLOČBE

1. Skupni cilji, za katere se ustanavlja interna banka

1. člen

Interno banko Iskre (v nadaljevanju banka) se ustanavlja zato, da bodo preko nje uporabljale denarna sredstva gospodarno, smotno in učinkovito, da bo v svojem imenu in za račun članic opravljala bančne, kreditne in denarne zadeve, da bo zagotavljala spremljanje gibanja sredstev in dohodka vsake članice banke posebej ter gibanje sredstev na ravni SOZD, da bodo tako uspešneje uresničevale svoje in skupne interese, dosegale večjo proizvodnost dela in ekonomičnost poslovanja ter preko nje usmerjale denarne tokove znotraj in zunaj sestavljene organizacije združenega dela – SOZD ISKRA.

2. člen

Pri uresničevanju teh ciljev in pri oblikovanju načina poslovanja se bo v banki upošteval samoupravni sporazum o temeljnih skupnega plana SOZD ISKRA, ki bo podlaga za sestavo samoupravnih sporazumov o osnovah plana, srednjeročnih planov in letnih načrtov za uresničevanje srednjeročnega plana

banke, sporazumov o skupnih vlaganjih, družbenih dogovorov in drugih samoupravnih sporazumov.

2. Članstvo v banki

3. člen

V banko se združujejo temeljne organizacije združenega dela v sestavu delovnih organizacij in delovnih skupnosti, združenih v sestavljeno organizacijo združenega dela ISKRA.

K temu sporazumu lahko pristopijo in postanejo tako članice banke tudi druge organizacije združenega dela, ki niso združene v SOZ D ISKRA; če je taka organizacija združenega dela proizvodno in dohodkovno ožje povezana z eno ali več delovnimi organizacijami Iskra, če sprejme ta samoupravni sporazum in če zbor banke s soglasno odločitvijo vseh članic sprejme njen pristop.

3. Dejavnost banke

4. člen

Poslovni predmet banke je:

1. združevanje dela in sredstev članic za obnavljanje in razširjanje materialne osnove dela in za druge potrebe združenega dela,
2. združevanje denarnih sredstev delovnih ljudi in občanov za določene namene,
3. zbiranje drugih prostih denarnih sredstev in hranilnih vlog delovnih ljudi in občanov,
4. najemanje kreditov v Jugoslaviji in v tujini,
5. dajanje kreditov,
6. dajanje garancij in avalov,
7. izdajanje vrednostnih papirjev in njihov promet,
8. devizni in devizno valutni posli,
9. posamezni posli plačilnega prometa,
10. spremlja gibanje sredstev in dohodka vsake članice posebej ter gibanje sredstev in dohodka na ravni SOZD ISKRA.

5. člen

I. BANKA ZA DELOVNE ORGANIZACIJE IN DELOVNE SKUPNOSTI IZ 3. ČLENA TEGA SPORAZUMA:

1. Pripravlja predloge za financiranje prioriternih proizvodnih zmogljivosti in strateških razvojnih (raziskovalnih) programov, dogovorjenih s samoupravnim sporazumom o temeljih srednjeročnega plana SOZD ISKRA in s srednjeročnim planom, na podlagi katerih se sprejemajo samoupravne odločitve o združevanju dela in sredstev o skupnem ustvarjanju dohodka in o najemanju kreditov v Jugoslaviji in tujini.

2. Združuje denarna sredstva za vlaganja v osnovna in obratna sredstva in druge naložbe na podlagi določil:

— samoupravnega sporazuma o temeljih srednjeročnega plana in srednjeročnega plana SOZD ISKRA,

- letnih načrtov o izvajanju srednjeročnega načrta;
- posebnih samoupravnih sporazumov in dogovorov;

3. Banka vodi devizne račune in račune združenih deviznih sredstev za plačilo obveznosti v devizah. Članice imajo pri banki svoja devizna sredstva ter preko nje izvajajo pravice, vezane na izvoz — uvoz. Preko banke se ugotavlja udeležba na skupnem dohodku iz naslova koriščenja uvoznih pravic (izvozna stimulacija).

4. V banki združujejo članice sredstva za zagotovitev medsebojne solidarnosti in v ta namen najemajo preko banke tudi kredite v skladu s samoupravnim sporazumom o združevanju v SOZD ISKRA in drugih splošnih samoupravnih aktih.

5. Banka razporeja skupni prihodek iz zunanjetrgovinskega poslovanja iz prehodnega računa za zbiranje realizacije v devizah na podlagi sklenjenega sporazuma med ISKRA COMMERCE in proizvodnimi delovnimi organizacijami.

6. Banka najema in daje kredite za prodajo na potrošniški kredit.

7. Banka je mesto, kjer se delovne organizacije dogovarjajo o izvajanju finančne politike SOZD ISKRA in financiranju njihovih razvojnih načrtov ter spremljanju gibanja sredstev in dohodka članic ter SOZD ISKRA kot celote.

8. V banki se urejajo razmerja iz deviznega poslovanja ter vodi ves plačilni promet z devizami preko internih deviznih računov v banki oz. računa združenih deviznih sredstev. Banka vodi devizne račune pri temeljni banki.

II. BANKA PO POOB L ASTILU ZINTERESIRANIH ČLANIC:

1. Najema dolgoročne investicijske kredite na podlagi njihovih načrtov ter preoblikuje sredstva.

2. Opravlja promet z vrednostnimi papirji, izdaja avale in garancije ter izdaja vrednostne papirje.

3. Združuje in najema sredstva za kratkoročno kreditiranje. Pri banki se lahko združujejo kratkoročni finančni presežki, vrednostni papirji ter deponirajo dnevni viški žiro in drugih računov.

4. Banka najema in daje kratkoročne kredite za likvidnost in druge namene: kreditiranje zalog, prodaje na kredit za serijsko opremo, kredite za izvoz—uvoz, kredite za izplačilo osebnih dohodkov ipd.

5. Banka opravlja delitev skupnega prihodka iz prehodnega računa realizacije, ko se dve ali več delovnih organizacij z banko dogovorijo, da to opravlja banka.

6. Banka opravlja po potrebi tudi druge finančne in bančne posle iz njenega poslovnega predmeta soglasno s samoupravnim splošnim aktom, pogodbo ali posebim pooblastilom članic.

4. Firma in sedež banke

6. člen

Interna banka posluje pod firmo: ISKRA—BANKA o. sub. o. Iskra banka uporablja pri svojem poslovanju poleg firme tudi zaščitni znak Iskre ter upošteva tudi celotno vizuelno in grafično podobo Iskre. Banka uporablja pri svojem poslovanju štampljko, katere obliko in vsebino določajo pravila banke.

7. člen

Sedež banke je v Ljubljani, Trg revolucije 3.

8. člen

Banka je pravna oseba s pravicami in obveznostmi, ki izhajajo iz tega samoupravnega sporazuma in posluje preko lastnega žiro računa.

II. JAMSTVO ZA POSLOVANJE BANKE

9. člen

Za svoje obveznosti odgovarja banka z vsemi sredstvi, s katerimi razpolaga. Če sredstev rezervnega sklada in druga sredstva, ki so jih njene članice združile v

banko, ne zadoščajo za poravnavo obveznosti, odgovarja:

- neomejeno subsidiarno članica, za katero je posel sklenjen z vsemi sredstvi, s katerimi razpolaga,

- omejeno subsidiarno v sorazmerju s sredstvi, s katerimi skupaj razpolagajo in v sorazmerju z obsegom najetih kreditov preko banke vse ostale članice s:

- 1) sredstvi rezervnega sklada;
- 2) z denarnim delom sredstev poslovnega sklada

III. UPRAVLJANJE IN ODLOČANJE

10. člen

Banko upravljajo delavci, ki združujejo dela in sredstva v temeljnih organizacijah združenega dela, združenih v delovnih organizacijah in delovnih skupnostih iz 3. člena tega sporazuma:

Pri upravljanju banke imajo zlasti naslednje pravice in obveznosti:

- odločajo o sprejemu samoupravnega sporazuma o ustanovitvi banke in predlogih za njegove spremembe in dopolnitve,

- odločajo o sprejemu, spremembah in dopolnitvah pravil in drugih splošnih aktov banke, s katerimi se natančneje določata organizacija in poslovanje banke,

- sprejemajo odločitve o oblikovanju in izvajanju poslovne politike banke,

- odločajo o oblikovanju in delitvi skupnega dohodka, doseženega s poslovanjem banke,

- dajejo smernice za organizacijo banke in njeno poslovanje,

- jamčijo za poslovanje banke po načelu subsidiarnosti in

- odločajo o vseh drugih zadevah banke, za katere so pristojni na podlagi ustave, zakonov, samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD ISKRA, po tem sporazumu in splošnih aktih banke.

11. člen

Organ upravljanja banke je zbor, njen izvršilni organ je poslovni odbor.

1. Zbor banke

12. člen

Zbor banke sestavljajo delegati organizacij, združenih v banki. Vsaka delovna organizacija ima v zboru banke dva delegata na prvih tisoč delavcev, na vsakih nadaljnjih začetnih tisoč delavcev pa še po enega. Delovne organizacije z manj kot sto zaposlenih in delovne skupnosti SOZD pa po enega delegata.

Delegate za zbor banke volijo članice na način, kot so se zanj dogovorili delavci s samoupravnimi sporazumi o združevanju v delovne organizacije, oziroma delovne skupnosti.

13. člen

Zbor banke ugotavlja:

- da so članice po predhodnem izjavljanju delavcev vsake članice sprejele naslednje samoupravne akte banke:

1. samoupravni sporazum o združitvi v banko,

2. samoupravni sporazum o temeljnih srednjeročnega plana banke,

3. sklep o prenehanju banke,

- da so članice banke sprejele na sejah samoupravnih organov članic:

1. statut banke,

2. srednjeročni plan banke in letni načrt za njegovo uresničevanje,

3. statutarne spremembe banke in

4. samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med članicami in delavci delovne skupnosti banke.

14. člen

Zbor banke odloča s soglasjem delegaciji:

1. o aktih njene poslovne politike,
2. o zgornji meji zadolževanja banke,
3. o ukrepih za zagotovitev likvidnosti banke in predlaganih ukrepih za likvidnost njenih članic,
4. o poročilu o delu banke,
5. o sprejetju zaključnega računa banke ter o uporabi in razporeditvi ustvarjenega prihodka in skupnega dohodka

15. člen

Zbor banke odloča z večino glasov delegatov:

1. o izvolitvi in razrešitvi predsednika, članov in namestnikov poslovnega odbora banke,
2. o imenovanju članov odborov in komisij za izvršitev posebnih nalog iz delovnega področja banke, določa njihove pravice,
3. o imenovanju individualnega poslovnega organa banke,
4. o drugih vprašanjih v skladu s tem sporazumom.

16. člen

Zbor banke izvoli svojega predsednika in namestnika za eno mandatno dobo iz vrst delegatov v zbor banke na predlog koordinacijskega odbora osnovnih organizacij sindikata SOZD ISKRA in po postopku, ki ga določa statut banke. Predsednik zbora banke je za svoje delo odgovoren zboru banke.

17. člen

Zbor banke se sklicuje po potrebi, vendar najmanj dvakrat v koledarskem letu. Zbor sklicuje poslovni odbor banke in sicer:

- na lastno pobudo,
- na pobudo poslovnega organa banke,
- na zahtevo tretjine članic banke in na zahtevo organa samoupravnih delavske kontrole, oz. družbenega pravobranilca samoupravljanja in drugih organov, ki lahko banki predlagajo določene ukrepe.

Ko poslovni odbor ne sklicuje zbora banke po lastni pobudi, temveč je pobudo, oziroma zahtevo za sklic sprejel od drugih, mora o pobudi, oz. zahtevi razpravljati v roku 10 dni po prejemu in sklicati zbor banke, ki se mora opraviti v roku enega meseca po seji poslovnega odbora.

18. člen

Natančnejše določbe o delu zbora banke in poslovnega odbora vsebuje statut banke in poslovnik, ki ga sprejme zbor banke.

2. Poslovni odbor banke

19. člen

Poslovni odbor banke je kolektivni izvršilni organ zbora banke in mu odgovarja za svoje delo.

V poslovnem odboru banke ima vsaka delovna organizacija SOZD ISKRA po enega člana in enega namestnika.

Predsednika, člane in namestnike, izvoli zbor banke za dobo 2 let na predlog koordinacijskega odbora osnovnih organizacij sindikata SOZD ISKRA. Namestnik nadomešča odsotnega člana na seji in ima iste pravice in obveznosti, kot oseba, ki jo nadomešča.

20. člen

Poslovni odbor banke se mora konstituirati v roku 14 dni po izvolitvi in izvoliti iz svojih vrst podpredsednika.

21. člen

Poslovni odbor banke opravlja te zadeve:

1. odloča o sklicevanju seje zbora banke,
2. pripravlja predloge, o katerih odloča zbor banke,
3. skrbi za izpolnjevanje nalog srednjeročnega plana banke in letnega načrta za njegovo uresničevanje, kakor tudi drugih sklepov zbora banke,
4. odloča o poslih banke med dvema sejama zbora v mejah pooblastil, ki so določena v aktih poslovne politike banke in s posebnimi sklepi njenega zbora,
5. skrbi za ukrepe, ukrepa in izvaja ukrepe za ohranitev likvidnosti banke in njenih članic,
6. sprejema sklepe o najemanju kratkoročnih kreditov in meje, določene s sklepom zbora banke do sklepa o dajanju kratkoročnih kreditov,
7. daje pobudo in obravnava predloge za financiranje razvojnih planov in programov tekoče aktivnosti članic banke, na podlagi katerih se sprejemajo samoupravni sklepi o združevanju dela in sredstev na osnovi skupnega pridobivanja dohodka, medsebojnega kreditiranja ali financiranja brez obveznega vračila,
8. daje pobudo in obravnava predloge za združevanje dela in sredstev na osnovah skupnega pridobivanja dohodka, kreditiranja ali financiranja brez obveznega vračila z drugimi organizacijami združenega dela, samoupravnimi interesnimi skupnostmi in z drugimi družbenopravnimi osebami, ki niso članice te banke,
9. daje pobudo in obravnava predloge za najemanje kreditov v Jugoslaviji in tujini.

22. člen

Poslovni odbor banke sprejema svoje odločitve v obliki sklepov samo na sejah. Seje sklicuje in vodi predsednik, v njegovi odsotnosti pa podpredsednik. Poslovni odbor sprejema sklepe z dvotretjinsko večino glasov.

23. člen

Članu poslovnega odbora banke preneha mandat:

- če ga razreši zbor banke zaradi njegove neaktivnosti,
- če mu preneha lastnost delavca pri članici banke,
- če se odpove mandatu.

Predlog za odpoklic člana poslovnega odbora lahko da poslovni odbor banke ali delavski svet članice banke, pri kateri je član poslovnega odbora v delovnem razmerju.

V primeru, da članu poslovnega odbora preneha mandat po določbah tega člena, poslovni odbor kooptira nadomestnega člana na predlog delavskega sveta članice, pri kateri je bil v delovnem razmerju član poslovnega odbora.

IV. INDIVIDUALNI POSLOVODNI ORGAN BANKE

24. člen

Individualni poslovodni organ banke je direktor. Za svoje delo je direktor banke odgovoren poslovnemu odboru in zboru banke.

25. člen

Za direktorja banke je lahko izvoljena oseba:

- ki ima visoko ali višjo strokovno izobrazbo in najmanj 5 let izkušenj na vodilnih delovnih mestih,
- ki ima ustrezne moralno-politične lastnosti,
- ki obvlada vsaj enega izmed svetovnih jezikov in
- ki izpolnjuje tudi druge pogoje, določene z zakonskimi predpisi.

26. člen

Direktorja banke izvoli na predlog razpisne komisije zbor banke.

27. člen

Mandatna doba direktorja banke je 4 leta in je po preteku te dobe lahko ponovno izvoljen.

28. člen

Direktor banke zastopa in predstavlja banko. Direktor banke zastopa banko in sklepa pravne posle v vseh zadevah in dejavnosti banke v mejah določenih s tem samoupravnim sporazumom in drugimi akti o poslovni politiki banke.

Direktor banke sme dati v mejah svojih pooblastil drugi osebi pismeno pooblastilo za sklepanje določenih vrst pogodb ali za opravljanje drugih pravnih dejanj.

Direktor banke:

- predstavlja in zastopa banko,
- izvršuje, izvaja, oziroma skrbi za izvajanje sklepov zbora in poslovnega odbora,
- sodeluje v delu organov banke brez pravice odločanja,
- daje pobude in predloge za pospeševanje aktivnosti banke in njenih članic, kakor tudi za ustvarjanje pogojev, da se uresniči srednjeročni plan banke in njenih članic,
- vodi delo delovne skupnosti banke,
- je odgovoren za zakonitost dela banke ter za izpolnjevanje njenih, z zakonom določenih obveznosti,
- je odgovoren za poslovanje banke v skladu s samoupravnim sporazumom o temeljnih plana SOZD ISKRA, srednjeročnim planom in letnim načrtom ter SSTP, plani in načrti banke,
- je odgovoren za likvidnost banke,
- odloča o poslih kratkoročnega poslovanja banke skladno s tem sporazumom, plani banke ter pooblastili organov upravljanja banke,
- opravlja druge posle skladno z zakonom, po tem sporazumu in drugih samoupravnih splošnih aktih banke.

29. člen

Če direktor banke meni, da je akt organa banke v nasprotju z zakonom in z drugimi predpisi, s samoupravnim sporazumom o združitvi v banko, s statutom in z drugimi samoupravnimi splošnimi akti, mora na to opozoriti organ, ki je sprejel takšen akt.

Če organ, ki je sprejel takšen akt, kljub opozorilu vztraja pri svojem aktu, zadrži direktor v skladu z zakonom njegovo izvršitev in obvesti o tem v treh delovnih dneh pristojni organ družbenopolitične skupnosti. Če direktor banke meni, da je akt delovne skupnosti v nasprotju z zakonom in drugimi predpisi, s samoupravnim sporazumom o medsebojnih pravicah obveznostih in odgovornostih med članicami in delovno skupnostjo banke ali z drugim samoupravnim splošnim aktom banke, ki se nanaša na njeno delovno skupnost, opozori na to delovno skupnost. Če delovna skupnost kljub opozorilu vztraja pri svojem aktu, zadrži direktor v skladu z zakonom njegovo izvršitev in obvesti o tem v treh delovnih dneh pristojni organ družbenopolitične skupnosti.

30. člen

„Za predčasno razrešitev direktorja banke se smiselno uporabljajo določbe zakona o združenem delu, ki veljajo za individualne poslovodne organe pri temeljnih organizacijah združenega dela.

V. PLANIRANJE IN POSLOVNA POLITIKA

31. člen

S plani si člani banke določijo razmerja, pravice in obveznosti kot nosilci skupnih interesov pri združevanju dela in sredstev iz dohodka ter njihovega kroženja in koncentracije za skupno ustvarjanje dohodka in uresničevanje skupnih interesov.

32. člen

Poslovanje banke usmerjajo samoupravni sporazum o temeljih plana, srednjeročni plan in letni načrt za uresničevanje srednjeročnega plana, usklajeni s sporazumom o temeljih plana, plani in programi SOZD ISKRA.

Samoupravni sporazum o temeljih srednjeročnega plana banke vsebuje zlasti:

- možnosti za združevanje in pridobivanje sredstev, potrebnih za uresničevanje dogovorjenih ciljev,

- naloge in obveznosti članic pri uresničevanju ciljev razvoja,
- osnove, merila in pogoje združevanja sredstev,
- načela enotne finančne politike.

Osnutek samoupravnega sporazuma o temeljih srednjeročnega plana banke pripravi poslovni odbor banke in ga da v času, ko članice pripravljajo samoupravni sporazum o osnovah srednjeročnega plana SOZD ISKRA v obravnavo članicam. Na podlagi pripomb in predlogov članic pripravi odbor banke predlog dela samoupravnega sporazuma o temeljih srednjeročnega plana SOZD ISKRA, ki ga obravnava in osvoji DS SOZD ISKRA. Sporazum je sklenjen, ko ga z referendumom sprejmejo delavci vseh organizacij – članic banke.

33. člen

V srednjeročnem planu se posebej nakažejo cilji, ki jih člani uresničujejo preko banke zaradi povečanja njihovega dohodka in celotnega družbenega proizvoda ter povečuje produktivnost dela. Za uresničevanje ciljev preko banke vsebuje srednjeročni plan zlasti:

1. višino, način in cilje združevanja dela in sredstev ter namene in pogoje za uporabo združenih sredstev,
2. način in pogoje za zbiranje sredstev, kakor tudi pogoje in namene za uporabo zbranih sredstev,
3. način in pogoje za najemanje in uporabo kreditov in posojil,
4. način oblikovanja in uporabe sredstev, ki so združena v banki,
5. način prevzema rizika po specifičnih poslih banke,
6. način ohranjanja likvidnosti banke in njenih članic,
7. način razporejanja skupnega dohodka ustvarjenega v banki,
8. ukrepe za izvajanje srednjeročnega plana.

Sestavni del srednjeročnega plana je finančni plan za vso srednjeročno dobo in po posameznih letih.

Osnutek srednjeročnega plana banke pripravi poslovni odbor banke in ga da v obravnavo članicam v času, ko te obravnavajo srednjeročni plan SOZD ISKRA. Na podlagi zbranih pripomb in predlogov pripravi poslovni odbor banke predlog srednjeročnega plana banke in ga da v sprejem delavskim svetom članic, kot sestavni del srednjeročnega plana SOZD ISKRA.

34. člen

Letni načrt za uresničevanje srednjeročnega plana SOZD ISKRA usklajuje možnosti uresničevanja srednjeročnega plana. V delu, ki predvideva uresničevanje srednjeročnega plana preko banke je treba vnesti zlasti:

1. vire in pogoje združevanja, nabavljanja in zbiranja sredstev, kakor tudi namene in pogoje za njihovo uporabo,

2. namene in pogoje za dajanje kreditov,

3. plan prihodkov in odhodkov in plan kreditne bilance banke.

Letni načrt za uresničevanje srednjeročnega plana pripravi poslovni odbor banke in ga da v obravnavo članicam v času, ko te obravnavajo letni načrt za uresničevanje srednjeročnega plana SOZD ISKRA. Na podlagi zbranih pripomb in predlogov pripravi poslovni odbor predlog letnega načrta za uresničevanje srednjeročnega plana in ga da v sprejem delavskim svetom članic kot sestavni del letnega načrta za uresničevanje srednjeročnega plana SOZD ISKRA.

35. člen

Skupaj z letnim načrtom za uresničevanje srednjeročnega plana SOZD ISKRA se sprejmejo tudi akti za njegovo izvajanje preko banke, zlasti pa:

1. tarifa za plačila za storitve, ki jih opravlja banka,

2. akt o načinu in ukrepih za ohranitev likvidnosti banke in njenih planin,

3. finančni načrt banke,

4. ukrepe za izvajanje letnega načrta.

Akti za izvajanje poslovne politike banke morajo biti usklajeni z letnim načrtom za izvajanje srednjeročnega plana.

Akte za izvajanje poslovne politike sprejme zbor banke na predlog poslovnega odbora banke.

36. člen

Banka posluje na tak način, da zagotavlja izpolnjevanje svojih obveznosti in s tem ohranja svojo likvidnost in likvidnost svojih članic.

Za ohranitev svoje likvidnosti in likvidnosti svojih članic z aktom o poslovni politiki določa banka način, ukrepe in odgovornosti za ohranitev likvidnosti.

37. člen

V cilju ohranitve likvidnosti se z aktom poslovne politike banke določijo predvsem okvirji in kriteriji:

- za najemanje in odobravanje kratkoročnih kreditov,
- izdajanje in odkup vrednostnih papirjev in garancij,
- izdajanje avalov na vrednostne papirje svojih članic,
- kriteriji in merila kratkoročnega kreditiranja med člani banke.

38. člen

Da bi razrešila možnosti za uresničevanje svojih planov in planov svojih članic, banka na podlagi pooblastil, ki so podana v srednjeročnem planu, letnem načrtu za uresničevanje srednjeročnega plana ali v aktih poslovne politike:

– sklepa sporazume in stopa v konzorcije z drugimi bančnimi organizacijami, organizacijami združenega dela in drugimi družbenopravnimi osebami.

Z akti po prvem odstavku tega člena se banka obvezuje za redno obveščanje svojih članic o izvrševanju planov in aktov poslovne politike, roki in vsebini poročil.

VI. OBLIKOVANJE, UPORABA IN RAZPOREJANJE PRIHODKOV

39. člen

Prihodki, ki jih doseže banka s svojim poslovanjem, se razporedijo med seboj po poravnavi poslovnih stroškov in izločitvi sredstev za delovno skupnost banke v celoti kot skupen dohodek članic banke.

Prihodki banke so:

1. udeležba v skupnem dohodku iz naslova skupnih vlaganj,
2. obresti za dane kredite,
3. plačila za bančne storitve,
4. pozitivne tečajne razlike,
5. drugi dohodki.

40. člen

Iz prihodkov iz 40. člena tega sporazuma banka:

a) Poravnava:

1. materialne stroške poslovanja,
2. amortizacijo,
3. obresti za najete kredite in depozite,
4. nadomestila za tuje storitve,
5. druge zakonske in pogodbene obveznosti banke,
6. terjatve po neizterljivih kreditih,
7. tečajne razlike,
8. druge izdatke iz svojega poslovanja.

Zagotovi:

1. sredstva za rezervni sklad banke,
2. sredstva za delovno skupnost.

41. člen

Članice, ki preko banke združujejo in najemajo sredstva so udeležene pri delitvi skupnega dohodka banke po merilih, ki jih določajo samoupravni sporazumi o temeljnih srednjeročnega plana, srednjeročni plan in letni načrti za uresničitev srednjeročnega plana SOZD ISKRA in banke v odvisnosti od obsega in kakovosti sredstev, ki so združena v banki in v odvisnosti od časa, za katerega so sredstva združena v banki in obsega nadomestil za koriščena sredstva najeta preko banke.

42. člen

„Deponenti sredstev in varčevalci, ki niso ustanovitelji – člani banke niso udeleženi pri skupnem dohodku, razen dogovorjenih obveznosti, določenih s pogodbo deponiranja oz. obrestni določenimi po veljavni tarifi banke.“

43. člen

Člani banke bodo del skupnega dohodka, ki jim pripada po tem sporazumu, združevali v rezervni sklad banke in sicer najmanj toliko, kolikor zakon in drugi predpisi določajo višino obveznega izločanja v rezervni sklad v organizacijah združenega dela.

44. člen

Sredstva za osebne dohodke in skupno porabo delovne skupnosti banke se določijo s samoupravnim sporazumom, sklenjenim med članicami banke in skladno z družbenim dogovorom o gibanju osebnih dohodkov in skupne porabe delavcev.

VII. SKLADI

45. člen

Da bi oblikovala sredstva za zagotovitev varnega in likvidnega poslovanja ter materialne osnove dela ima banka:

1. rezervni sklad,
2. sklad osnovnih sredstev

Sredstva skladov banke se vodijo na ime članic banke.

46. člen

Sredstva rezervnega sklada se uporabljajo za odpis neizterljivih terjatev in za kritje drugih rizikov, ki izvirajo iz poslovanja banke, kakor tudi za ohranitev njene tekoče likvidnosti.

Sredstva rezervnega sklada banke, ki so bila uporabljena za odpis neizterljivih terjatev, morajo biti vrnjena v ta sklad v roku, ki ne sme biti daljši od petih let, pri čemer je treba vsako leto vrniti najmanj petino najetih sredstev.

Sredstva rezervnega sklada, uporabljena za druge namene, kot so navedeni v drugem odstavku tega člena, se vračajo na način in pod pogoji, ki jih določajo zakon ali drugi predpisi, ki veljajo glede uporabe sredstev rezervnega sklada za organizacije združenega dela.

47. člen

Članica banke lahko dvigne ob odpovedi samoupravnega sporazuma o združitvi v banko svojo vlogo v rezervnem skladu, ali jo prenese na druge članice banke.

Da sta zagotovljena varnost poslovanja in likvidnost banke ni mogoče v koledarskem letu dvigniti več kot 10 odstotkov skupnih sredstev rezervnega sklada.

Z odpovedjo sporazuma iz prvega odstavka tega člena se članica banke, ki ga odpove, ne odreši pred odpovedjo prevzete obveznosti in ne rizikov, ki so nastali iz poslovanja banke v času, ko je bila njena članica . . .

48. člen

Sredstva sklada osnovnih sredstev banke sestavljajo poslovni prostor, pohištvo, stroji in druga oprema, ki so namenjeni za opravljanje njene poslovne aktivnosti.

Denarni del sredstev sklada osnovnih sredstev uporablja banka za svoje poslovanje.

Članica banke lahko ob odpovedi samoupravnega sporazuma o združitvi v banko dvigne vlogo v skladu osnovnih sredstev banke potem, ko je poravnala vse svoje obveznosti iz denarnega in kreditnega poslovanja preko banke. Sklep o dovolitvi dviga sprejme zbor banke ob upoštevanju roka preoblikovanja osnovnih sredstev v denarno obliko.

49. člen

V banki po njeni ustanovitvi združujejo članice vsa tista sredstva, ki jih sedaj združujejo v finančni službi SOZD, zlasti:

- sredstva rezerv,
- sredstva znanstveno-raziskovalnega sklada,
- devizna sredstva,
- itd.

VIII. SAMOUPRAVNA DELAVSKA KONTROLA

50. člen

Da uveljavljajo in varujejo svoje samoupravne pravice glede odločanja o poslih in sredstvih v vseh odnosih družbene reprodukcije, uresničujejo delavci v organizacijah združenega dela, ki so članice banke, samoupravno delavsko kontrolo po organih upravljanja in po posebnem organu samoupravne delavske kontrole za banko.

51. člen

Organ samoupravne delavske kontrole opravlja zlasti kontrolo glede:

1. izvajanja samoupravnega sporazuma o združitvi v banko,
2. izvajanje samoupravnih splošnih aktov banke,
3. izvajanje srednjeročnega plana in aktov poslovne politike banke,
4. izvajanje sklepov organov banke,
5. družbeno odgovorne in ekonomske smotrne uporabe družbenih sredstev in razpolaganja z njimi,
6. obveščanja članic banke o vprašanih, ki so pomembna za odločanje in kontrolo dela banke.

52. člen

Odbor samoupravne delavske kontrole sestavljajo delegati članic banke.

Odbor samoupravne delavske kontrole ima toliko delegatov, kolikor je število delovnih organizacij in delovnih skupnosti SOZD preko katerih so se članice združile v banko. Delegat v odboru samoupravne delavske kontrole ne more biti delegat zbora banke, individualni organ in član kolektivnega poslovnega organa članic banke.

Način volitev in področja dela odbora samoupravne delavske kontrole ureja statut banke.

IX. DELOVNA SKUPNOST

53. člen

Delovno skupnost banke tvorijo delavci, ki opravljajo administrativno-strokovno, pomožno in temu podobno delo v banki.

54. člen

Delavcem delovne skupnosti je zajamčen enak položaj, kot ga imajo delavci v organizacijah združenega dela v okviru SOZD ISKRA.

Članice banke se zavezujejo, da bodo pri delitvi prihodka banke posebej upoštevale rezultate dela delovne skupnosti, če bodo odsev izboljšanja notranje organizacije dela, novih metod dela in izboljšanje tehnike bančnega poslovanja.

55. člen

Razmerja med banko in njeno delovno skupnostjo se urejajo s posebnim samoupravnim sporazumom, ki ga sprejmejo članice in delavci delovne skupnosti banke.

56. člen

Samoupravni sporazum iz prejšnjega člena ureja zlasti:

1. medsebojne pravice, obveznosti in odgovornosti delavcev delovne skupnosti in banke,

2. pravice, obveznosti in odgovornost delovne skupnosti za opravljanje del v banki,

3. osnove in merila za izločanje sredstev za osebne dohodke in za skupno porabo delavcev delovne skupnosti v skladu s 44. in 54. členom tega sporazuma;

4. pooblastila in odgovornosti za uporabo sredstev sklada osnovnih sredstev banke, kakor tudi način zagotavljanja sredstev za kritje materialnih stroškov banke in sredstev za razširjanje materialne osnove dela banke;

6. način organiziranja delovne skupnosti.

57. člen

Delovna skupnost prejme v skladu z zakonom in samoupravnim sporazumom, ki ga je sklenila z banko:

1. samoupravni sporazum o združevanju dela delavcev v delovno skupnost;

2. statut delovne skupnosti;

3. druge samoupravne splošne akte;

Z akti iz prvega odstavka tega člena se urejajo medsebojna razmerja pri delu in načinu uresničevanja samoupravnih pravic delavcev delovne skupnosti banke.

58. člen

Konstituiranje delovne skupnosti je v tem:

1. da se sklene samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med članicami in delavci delovne skupnosti banke,

2. da se izvoli delavski svet delovne skupnosti,

3. da se sprejme statut delovne skupnosti.

59. člen

Predpisi, ki se nanašajo na delovne skupnosti v organizacijah združenega dela, se smiselno uporabljajo tudi za delovno skupnost banke.

X. STATUT BANKE

60. člen

S statutom banke se ureja odgovornost za opravljanje samoupravljalških funkcij delegatov zbora banke in članov poslovnega odbora, način uresničevanja pravic, obveznosti v banki, natančneje določa delovno področje organov banke, pooblastila in način uresničevanja njihove funkcije ter urejajo druga vprašanja notranje organizacije v banki.

XI. PRENEHANJE BANKE

61. člen

Če banka preneha z delom, se poravnajo terjatve občanov iz naslova hranilnih vlog in tekočih računov pred poravnavo njenih drugih upnikov.

Obveznosti in pravice, ki jih je prevzela banka v svojem imenu za račun posameznih članic ali skupine članic, prevzemajo prizadete članice. Sklep o prenehanju banke sprejme zbor banke, ob soglasju vseh članic.

XII. IZVRŠEVANJE SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA

62. člen

Članice se obvezujejo, da bodo vsa nesoglasja, ki nastanejo v zvezi z izpolnjevanjem tega sporazuma in drugih samoupravnih splošnih aktov banke reševale na sporazumen način z medsebojnim dogovarjanjem in usklajevanjem stališč na zboru banke ali na drugih skupnih organih. V usklajevalnem postopku

bodo članice upoštevale postopek predviden po 112. in 113. členu sporazuma o združevanju v SOZD ISKRA.

63. člen

Proti članici, ki ne izpolnjuje obveznosti po tem sporazumu predlaga zbor banke njenim delavcem, da sprožijo postopek ugotavljanja odgovornosti v smislu 116. člena samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZ D ISKRA.

64. člen

Notranja arbitraža SOZD ISKRA je stvarno pristojna reševati vse spore, ki nastanejo v zvezi z izvrševanjem določb tega sporazuma, v zvezi s sklenitvijo in izvrševanjem pogodb in iz medsebojnih poslovnih razmerij med članicami in banko.

XIII. SAMOUPRAVNI SPORAZUMI IN DRUGI SPLOŠNI AKTI

65. člen

Zadeve, ki so pogoj uresničevanja ciljev ustanovitve banke se urejajo s tem sporazumom, statutom banke ter posebnimi sporazumi, ki se sklepajo v SOZD ISKRA po 100. členu samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD ISKRA.

XIV. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

66. člen

Banka lahko začne poslovati z vpisom v sodni register.

67. člen

Delavci v organizacijah združenega dela, ki pristopijo k temu sporazumu in ga podpišejo, pridobijo položaj ustanovitelja — člana po tem sporazumu.

68. člen

Po podpisu tega sporazuma se na zasedanju DSI:

- določi število delegatskih mest v zboru banke,
- razpišejo volitve v zbor banke, ki morajo biti opravljene v roku, ki ga določi delavski svet Iskre
- imenuje vršilca dolžnosti direktorja banke.

69. člen

Vršilec dolžnosti direktorja pripravi predlog začasne notranje organizacije delovnih mest delovne skupnosti banke, ki ga predloži v potrditev zboru ter izvede postopek vpisa v sodni register.

70. člen

Ta samoupravni sporazum je sprejet potem, ko ga je sprejela večina delavcev v vsaki temeljni in drugi organizaciji združenega dela in ga podpišejo pooblaščen organi delovnih in drugih organizacij združenega dela.

Vtisi z dopusta

Vsako leto že pred poletjem vedno znova razmišljamo, kje in kako bomo preživel letni dopust. Vedno znova se nam ponujajo želje, ki jih prejšnje leto nismo mogli uresničiti, potem so tu vabljive ponudbe za letovanje doma in v inozemstvu, itd.

Veliko članov kolektiva Avtoelektrike Nova Gorica je letošnji dopust preživel v počitniških prikolicah ob morju, v počitniškem domu Iskre v Trenti, v Poreču in na Dugem otoku. Nekaj od njih sem povprašal o vtisih, o zadovoljstvu in nezadovoljstvu, skratka o tem, kako so preželi letošnji dopust.



Silvan Pahor, brusilec v tovarni delovnih sredstev

„Na letošnji dopust so mi ostali dokaj prijetni spomini. Z družino sem preživel sedem dni v počitniškem domu Iskre v Poreču. Žal moram takoj povedati, da je ta rok odločno prekratek; letovanje bi moralo trajati vsaj 14 dni, sicer pa vso pohvalo osebju v tem domu. Lepo so nas sprejeli in skrbeli za naše počutje. Edino pripombo imam na račun cen pijač, posebno vina, ki je po mojem mnenju, glede na to, da je to dom Iskre, vsekar predrago. Prihodnje leto se bom prijavil za letovanje na Dugem otoku.“



Alojzija Gregorič, delavka oddelka elektronika v tovarni generatorjev in elektronike

„Letošnji sedemdnevni dopust sem preživela z mojo sodelavko Livijo Vižin v Iskrini prikolic v Savudriji. Kljub temu, da sva imeli vsaka po dva otroka, je bilo prostora dovolj, saj nama je uspelo dobiti največjo prikolic. Razporejena je na lepem kraju, v njej sem pogrešala le nekaj več posode, ki nam je velikokrat zmanjkala. Dnevna cena je še kar sprejemljiva, poudariti pa moram, da imajo nekatere delovne organizacije še nižjo. Vsekakor pa bom tudi prihodnje leto spet „kandidirala“ za letovanje v eni izmed počitniških prikolic.“



Venceslav Orel, terminar v tovarni velikih zaganjalnikov

„Del letošnjega dopusta sem pre-

živel v kampu Kačjak in sicer v naši prikolic. Bilo je čudovito, le prvi dan smo vložili precej časa za čiščenje, ker smo letovali v prvi izmeni, oprema v prikolic pa je bila slabo očiščena. Drugih večjih pripomb nimam, lokacija je dobro izbrana, le preveč na sončnem kraju je. Cena je tudi sprejemljiva, sedem dni, kolikor je trajalo letošnje letovanje, pa je odločno premalo. To moramo podaljšati na 10 dni. Ravno se navadiš družbe in že moraš oditi. Če mi bo uspelo, bom prihodnje leto letoval spet v Kačjaku.“



Damjan Pavšič, strugar v razvojno-tehničnem področju DSSS

„Žena, otroka, tašča in jaz imamo radi gore, hribe, mir, tišino in gorski zrak, zato smo del letošnjega kolektivnega dopusta preživel v počitniškem domu Iskre v Trenti. Imeli smo se zelo lepo, spomini so nam ostali na dobro hrano, na odlično postrežbo, na lepo vreme in na prijetno počutje. Razširiti bi bilo potrebno le sanitarne prostore in nabaviti vsaj v jedilnico TV sprejemnik. Cena dnevnega penziona je dokaj ugodna glede na to, kar ta dom nudi. Na morje bomo odšli kasneje, ko ne bo več vročine in gneče, prihodnje leto pa spet v Trento.“



Elizabeta Faganel, vknjiževalka v tovarni malih zaganjalnikov

„V mesecu juliju od 6. do 13. sva z možem preživela sedem čudovitih dni v Iskrini prikolic v Kačjaku, kjer je majhen, a zelo prijazen kamp. Na letošnji dopust in na bivanje v prikolic so mi ostali lepi spomini, saj nama ni manjkalo ničesar. V prikolic je dovolj prostora, v kampu je mir, domačini so prijazni, morje je zelo čisto, cena za uporabo prikolic pa je vsekakor sprejemljiva. Kaj drugega pa res ni mogoče želeli, zato bom prihodnje leto zaprosila za letovanje v istem kraju in spet seveda v prikolic.“

Tase Lazovski, referent za izvajanje tekočih investicij v tovarni delovnih sredstev, zaposlen od leta 1968.

„Del letošnjega poletja sem preživel na Dugem otoku z družino. Zame je na tem delu naše lepe obale prečudovito, čeprav sem bil že vse od Kopra do Ulcinja. Tu je mir, čisto morje, obilica školjk, z dobro „klapo“ se da napraviti nepozabne večere, ki jih v drugih obmorskih središčih ni mogoče, hrane je dovolj in dobra je, pa tudi cene sorazmerno nizke. In vendar imam precej pripomb. Naj jih ob tej priliki nekaj povem:

1. Na našem morju plove vsako leto več čolnov in jaht, takih in drugačnih. Standard se veča. Ta plovila je opaziti tudi ob obali Dugega otoka, pristajajo pa prav ob našem delu obale. Dogajalo se je, da včasih nismo



imeli kje pristati, ker so ta prostor zasedli tuji turisti.

2. Čeprav je to kamp, ki mu pravimo kamp Iskre, je bilo letos v njem veliko družin, ki z Iskro nimajo popolnoma nič, razen seveda, če kupujejo in uporabljajo naše izdelke.

3. Problem zaposlenega osebeja. Uboge kuharice, od 6. do 23. ure so bile na nogah. O tem naj razmisli počitniška skupnost Iskre in naj uvede dve izmeni.

4. Ne vem sicer, kakšno pogodbo ima Počitniška skupnost Iskra sklenjeno z ladjarjem, ki je oderuh in zaračunava za prevoz gumjastega čolna iz obale na Dugi otok od 400 do 600 N din, pripominjam pa, da je to treba v pogodbi precizirati.

5. In še en predlog. Z majhnimi stroški bi v času delovnih akcij uredili na desni strani kampa betonski dostop do morja, ki bi bil dobrodošel predvsem majhnim otrokom, da se ne bi bilo treba prerivati v jezeru, ki je vedno polno. Kljub vsem tem pripombam — drugo leto ponovno na Dugi otok!



Majda Pavšič, tehnična risarka v tovarni AET Tolmin

„Kaj naj povem o letošnjem dopustu? To, da smo se morali predčasno vrniti iz Savudrije, kjer smo bili v počitniški prikolic Iskre z družino, zaradi boleznih otroka. Sicer pa smo se imeli vseeno lepo. Prikolica je postavljena blizu morja, le preveč na kupu je, okrog nje je premalo prostora. Tudi cena — 80 din dnevno je zelo ugodna, saj smo napram drugim delovnim organizacijam, ki imajo prikolic ob morju, dokaj poceni. Prihodnje leto spet na morje, vendar pod takim pogojem, da ne bo treba kuhati.“



Sonja Gasperčič, materialni knjigovodja v tovarni vžigalnih tuljav v Bovcu

„Skupaj z dvema mojima sodelavkama smo del letošnjega dopusta od 20. do 27. julija preživela v kampu Stela maris pri Umagu v počitniški prikolic. Na teh sedem dni, ki so vse prehitro minili, so nam ostali prijetni spomini, saj je bilo zelo lepo z raznovrstnimi doživetji. Prikolica je postavljena na lepem kraju, blizu morja in sanitarij, edino pripombo imam le na slabo opremljenost prikolic, saj je med drugim manjkalo celo hladilnik. Vsekakor se bomo prihodnje leto spet prijavile za letovanje v prikolic, želela pa bi, da bi podaljšali rok letovanja iz sedem na deset dni.“ Marko Rakušček

TOZD ANTENE VRHNIKA

Aktivna mladina

Majhna temeljna organizacija združenega dela, ki zaposluje le nekaj čez sto ljudi, je znana po aktivni mladini, čeprav kot pravi predsednik OO ZSMS Marjan Markelj, ne tudi zadosti številni. Od vsega članstva lahko ocenijo za res aktivne komaj kakih 16, čeprav jih je po številu precej več.

Značilnost, ki morda prav zaradi majhne velikosti tovarne ni značilna za večino Iskrinih TOZD, je usmerjenost njihovih akcij. Večina dela, ki ga opravijo je namreč znotraj tovarne — je pa zato toliko bolj pomembna zaradi vloge mladinske organizacije v tovarni.

„Zavedamo se,“ nam je na odgovor kakšen položaj ima mnenje mladine v tovarni odvrnil sogovornik, „da nam pravice aktivnega sodelovanja v tovarni kljub ustavnim določilom ne more nihče podariti. Vseskozi izhajamo iz stališča, da si mora vsaka družbenopolitična organizacija sama izboriti ustrezen status, še zlasti pa je to pomembno prav za mladino, ki je šele na vstopu v življenje in delo odraslih. Vodilo, da se moramo v skrajni meri angažirati, nas doslej ni pustilo na cedilu, saj lahko mirno povem, da je naš glas enakopraven mnenju ostalih družbenopolitičnih organizacij.“

Vprašanje: Vsaka še tako delovna in uspešna osnovna organizacija ima pri uspešnem izpolnjevanju planiranih nalog težave, včasih pa je ob pregledu dela težja tudi ugotoviti, da vse naloge niso bile izpolnjene. Kako ocenjujete vaše delo iz tega stališča?

MARKE LJ: „V okviru razprave pred letošnjim kongresom mladine smo izdelali prerez dosedanjega dela in vsem pohvalam na rob lahko ugotovili, da smo preveč zanemarili zlasti idejnopolitično delo.“

Vzrokov za to je bilo več, izluščili pa smo ugotovitev, da je bil glavni vzrok v neizdelani obliki, v napačnem pristopu k seznanjanju s celotno marksistično ideologijo. Nikomur od nas ni preveč ljubo suhoparno sezna-

njanje z dejstvi, ki v celoti res sestavljajo določeno usmeritev in življenjski pristop. Marksizem želimo spoznati po plati v kakršni se odraža v vsakdanjem življenju. Pred nami je torej jasna naloga za vnaprej — odkriti moramo način in pristop, kajti zanimanja je dovolj.

Predsednik OO ZSMS sem od marca letošnjega leta, ko sem se vrnil iz sluzenja vojaškega roka, od takrat pa do danes smo načrtovali tri delovne akcije. Žal lahko samo eno od njih ocenim kot uspešno, dve pa le bolj neuspešni kot uspešni. Vse akcije so bile organizirane v tovarni sami, šlo je za preseljevanje skladišč, ureditev novih proizvodnih prostorov in še enkrat za končno čiščenje in pripravljanje nove hale v kateri zdaj izdelujemo elektromotorje.

Kljub temu, da uspeh ni bil tak, kot smo ga načrtovali, pa smo pridobili izkušnje, ki nam bodo koristile pri bodočem delu. V preteklem obdobju smo načrtovali še več „zunanjih“ akcij in jih tudi uspešno izpeljali. Na občinskem merilu smo se udeležili olimpijade, skupaj z ostalimi mladinci smo razpravljali o gradivu za mladinski kongres, mladinec iz naše temeljne organizacije pa se je tudi udeležil — kot član vrhniške Cankarjeve brigade — mladinske delovne akcije v Brkinih.

Najpomembnejša akcija, ki se je zdaj pospešeno lotevamo pa je vključevanje mladine v nadaljnje šolanje, pripravljamo pa se na četrto „tovarniško“ akcijo, podobno prejšnjim trem. Prepričani smo, da bomo vanjo lahko vključili večje število članov!“

Stane Fleischman

POMAGALI BRIGADIRJEM V BRDIH

V sodelovanju z občinsko konferenco ZSMS Nova Gorica, so se mladi iz Avtoelektrike udeležili enodnevnih delovnih akcij v Kožbani v Brdih. Na zvezni delovni akciji, ki se prav te dni zaključuje, sodeluje okrog 150 mladih iz raznih krajev Slovenije. Brigadirji in brigadirke so v glavnem delali na vodovodnih delih, ki pa jih zaradi težkih pogojev dela in vremenskih neprilik niso uspeli dokončati. Z enodnevnimi akcijo so jim priskočili na pomoč mladi iz Avtoelektrike. Ta akcija, katere se je udeležilo le 20 Iskrašev, je bila na prosto soboto, 19. avgusta. Žal, moramo ob tem kritizirati udeležbo tako s strani mladih, kot s strani ostalih družbenopolitičnih organizacij. Dogovorili so se namreč,

da bi se te akcije udeležili številne skupno s predstavniki DPO iz vseh TOZD in DSSS s sedežem v Novi Gorici. Te akcije sta se udeležila poleg mladih le predstavnik sindikata in ZK iz tovarne malih zaganjalnikov. In še to. Tega sestavka nismo napisali le zato, da bi pohvalili udeležence akcije, pač pa tudi zato, da bi se ob tem marsikdo zamislil in s tem zavedal svoje dolžnosti.

Udeleženci te akcije so bili tudi iz Iskrine pohotne čete Avtoelektrika, ki je bila ustanovljena v letošnjem letu. O pomenu te čete bomo objavili daljši zapis v eni naslednjih števil našega glasila.

Marko Rakušček



Prek sto mladih in nekdanjih borcev iz Avtoelektrike se je udeležilo praznovanja dneva graničarjev — spodaj mladinke Avtoelektrike med izvajanjem kulturnega programa. (K članku na 4. strani)



POSLOVANJE ODLIČNO — IZVOZ ZADOSTNO

Kot smo že pisali v našem listu, je Industrija elementov v prvem polletju letos zelo dobro poslovala. Ker pa so rezultati proizvodnje pogostokrat slabši pokazatelji rentabilnosti, zato smo prosili direktorja finančne službe Jožeta Šurca za komentar letošnjega prvega polletja. Takole nam je povedal:

„S finančnim rezultatom letošnjega prvega polletja smo zadovoljni. Najbolj razveseljivo je dejstvo, da ni nobene TOZD z izgubo. Posebno je treba pohvaliti Keramične kondenzatorje v Žužemberku in Polprevodnike v Trbovljah, ki kljub nedokončanim investicijam dosegata nadpovprečne rezultate. Nismo pa povsem zadovoljni s TOZD Keramika, ki mora in zmora narediti več, kot je naredila preteklega pol leta, upamo pa, da bo do konca leta bolje.

Akumulacijo v prvem polletju smo dosegli s 85 % letnega načrta. Do konca leta želimo preseči program, čeprav ne računamo ob koncu leta s tolikšnim uspehom kot v prvem polletju. Vendar še vedno nismo zadovoljni z ekonomiko, kateri bi bilo treba posvetiti še mnogo več pozornosti in vanjo vložiti še več truda. Prav ekonomsko poslovanje utjuje moč tovarne in varnost zaposlenih. Prav z ekonomiko poslovanja lahko dosegemo višjo akumulacijo. Ne sme biti naš cilj samo to, da bi dosegali visoko proizvodnjo za vsako ceno, ampak predvsem rentabilno poslovanje, to se pravi dosegati moramo visoko kvaliteto in kvantiteto z najmanjšimi možnimi stroški materiala in dela.

Zaskrbljujoč je polletni podatek o izvozu. Dosegli smo le 28 % predvidenega letnega izvoza, kar predstavlja 71 % doseženega izvoza v istem času lani. Posledice na prvi pogled ne izgledajo tako hude. Če pa podrobneje analiziramo naš izvoz pa ugotovljamo naslednje: manjši izvoz pomeni manjšo realizacijo, oz. celoten prihodek, drugo negativno dejstvo pa je negativna devizna bilanca, ki ima za posledico nesposobnost za uvoz, kar lahko povzroči zastoje v proizvodnji.

Tretji negativni element je manjše kreditiranje priprave proizvodnje za izvoz in prodaje. Manjši kredit za pripravo proizvodnje pa pomeni slabšo investicijsko sposobnost in tako naprej. Skratka, s premajhnim izvozom sprožimo celo verižno reakcijo.

Iz vsega navedenega je razvidno, da je naš prvi cilj doseči letni izvozni načrt. Na splošno pa mora biti naša prodajna strategija izključno usmerjena na tuja tržišča. Da je domači trg premajhen za naše kapacitete je znano tako in tako. In če se hočemo hitreje razvijati in dosegati ekonomske serije proizvodnje, mora postati svetovni trg naš trg.

Velik vpliv na poslovanje in doseganje dobre akumulacije imajo investicije. Prav zdaj je pri nas v teku prek 14 večjih in manjših denarnih vlaganj s predračunsko vrednostjo okrog 500 milijonov dinarjev. Številka je zelo spodbudna, saj nove investicije praviloma pomenijo novo tehnologijo, nove proizvodne programe, skratka nekaj naprednejšega. Praksa pa kaže, da so več, ali manj naše investicije premalo strokovno preštudirane, zato večkrat ni tistih rezultatov, ki smo jih prvotno načrtovali v investicijskih elaboratih.

Naš cilj v bodoče naj bo izbrati res najboljše programe, ki vsestransko prikazujejo napredek in se tako rešiti slabih programov, ki ne nudijo niti programskih, komercialnih, kaj šele finančnih rezultatov. Posvetiti moramo večji poudarek investiranju v moderno opremo z najmodernejšo tehnologijo in manj v gradbene objekte, ki so doslej pomenili skoraj 60 % predračunskih vrednosti investicij.

F. Kotar



Stegne so letos eno samo gradbišče.

TOZD KERAMIKA VIŽMARJE

Velik tehnološki premik

Že nekaj let nazaj so v TOZD Keramika dobivali informacije o zahtevah trga po novem stroju kemične sestave keramičnih telesc. Po svetu so uvedli brezalkalno keramiko, ker je ta obstojnejša, skratka kvalitetnejša in je z njo lažje in boljše izdelovati končne izdelke.

Zaradi vseh teh zahtev, se je razvoj v vižmarski Iskri pred dvema letoma lotil te zahtevne naloge: izdelave keramičnih telesc iz nealkalnih surovin. Delo je kljub tehničnim težavam in zlasti prostorski stiski za praktične preizkuse uspešno steklo. Za laika je ta sprememba surovine nebitvena, le strokovnjaki lahko presodijo koliko tehničnih problemov je bilo treba rešiti, da so dobili maso, ki so jo hoteli dobiti.

Prej so namreč izdelovali keramična tesla iz gline, kaolina, peska in glinenec so uporabljali kot alkalij-

sko topilo. Pri izdelavi nove mase, oz. pri pripravi ne uporabljajo več alkalij-skih talil, ampak kombinacijo zemljo-alkalij-skih talil (barij, kalcij). Sprememnilo se je polnilo, zanj ne uporabljajo več peska ampak cirkon. Postopek pa je tak, da je končni izdelek tudi z novo maso mulitni porcelan. Po domače bi rekli, da je tak, da se ga lahko oprime ogljikov film, kar je važno za nadaljnjo uporabo keramičnih telesc, ker so ta le polizdelek za izdelavo uporov.

Tako jim je uspelo, da so z novo maso začeli delati letos 13. aprila. Ker pa masa in postopek pri predelavi še nista bila do konca maloserijsko preizkušena zaradi pomanjkanja kapacitet, so morali rešiti še vrsto praktičnih vprašanj. Tako so bile težave s pečmi in konstantno temperaturo in druge. Vse pa so domači tehnologi, razvojniki in sodelavci z Inštituta Jožef Stefan uspešno rešili in so polizdelke lahko začeli uporabljati v Tovarni uporov v Šentjernej.

Zdaj proizvodnja in uporaba keramičnih telesc teče že povsem normalno. Dosegli so zaželeno kvaliteto.

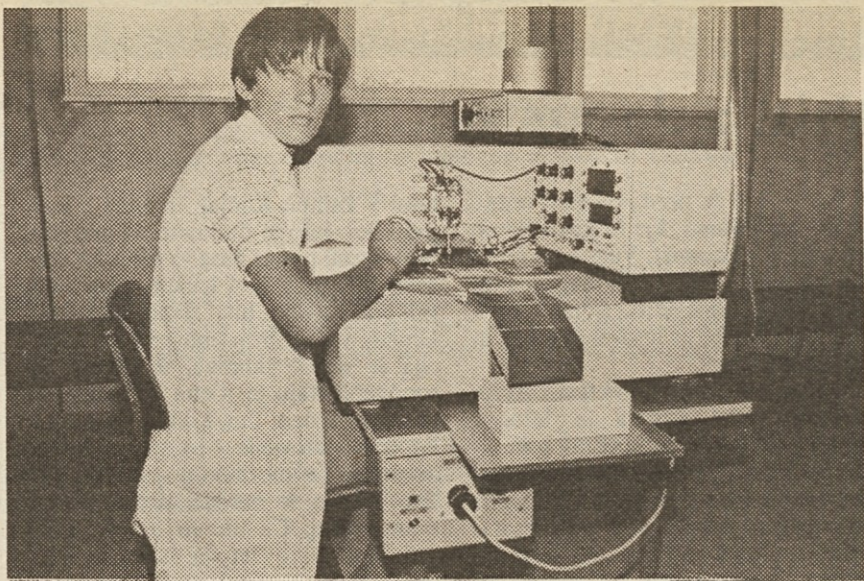
TOZD UPORI ŠENTJE RNEJ

Nova tovarna

Novi sodobni proizvodni prostori, ki so jih odprli maja letos v Šentjernej, lepo služijo svojemu namenu. Nova strojna oprema omogoča tudi hitrejšo avtomatizacijo, žal pa imajo prav pri tem nekaj težav s strokovnim kadrom.

V nove prostore, kot smo že pisali, so preselili potenciometre z vsemi pripadajočimi pripravljalnimi oddelki in proizvodnjo hibridnih vezij. Proizvodnja potenciometrov teče zaenkrat v isti obliki, kot v starih prostorih. Več novosti in nekaj novih tehnoloških prijemov pa so naredili v oddelku hibridnih vezij. Največja pridobitev so seveda novi svetli, zračni in funkcionalni prostori, kamor so lahko postavili nove obdelovalne stroje. Tako so v novi stavbi namestili stroje za profilno brušenje, erozijo, koordinantno vrtnanje, gravirni stroj, nekaj novih stružnic in več rezkalnih strojev. Izpolnili so vrzel v orodjarni in se opremili tudi za najzahtevnejše proizvodne postopke pri izdelavi orodij in naprav, ki jih rabijo za svoje specialne namene. Zmogljivosti v orodjarni so tako povečali, da lahko pokrivajo vse domače potrebe in še delajo usluge nekaterim kooperantom.

Ozko grlo pa je konstrukcija. Imajo težave s strokovnim kadrom. Zlasti jim manjka izkušenih konstrukterjev. Že ves čas Šentjernejčani vzgajajo



Avtomat za usmerjanje debeloplastnih uporov s peskanjem, z njim upravlja Milena Štefančičeva.

lastne strokovnjake, saj vedo, da so zaradi oddaljenosti navezani le na domače ljudi. Na „uvoz“ strokovnega kadra od drugega je komaj mogoče računati v večji meri. Zato mlade, ki prihajajo iz šol intenzivno uvajajo v tehnično problematiko in potrebe domače tovarne.

V veliki meri jim to uspeva, vendar mladi ljudje že zaradi porok in pa tudi osebnih razlogov večkrat odhajajo drugam. Ker pa je strokovnjakov malo, za vsakim nastane vrzel. Sicer še mnogo pričakujejo od rednih in izrednih študentov, ki jih precej šolajo za vse stroke, ki jih potrebujejo.

Ob vprašanju strokovnega kadra pa se vse bolj postavlja vprašanje osebnih dohodkov. Strokovnjaki — operativci so še vedno mnogo slabše plačani od svojih kolegov na vodilnih delovnih mestih. Zato je tudi veliko primerov, da inženirji in tehniki prehajajo iz operative na vodstvena in vodilna delovna mesta. Tu pa svoje čisto strokovno znanje le teže in malo porabijo, saj so prezasedeni z organizacijskimi problemi. To vprašanje postaja zelo resno ne le v šentjernejških Uporih, ampak tudi drugod in bi se veljalo nad njim zamisliti.

KF

PODPISAN SPORAZUM O MENJAVI DELA MED TOZD IN DSSS

V Industriji elementov so 11. julija letos sprejeli Samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med delavci temeljnih organizacij združenega dela in Delovne skupnosti skupnih služb. Za ta akt je bilo med delavci mnogo zanimanja in pripomb že v javni razpravi, sprejet pa je bil z večino glasov. „Za“ je glasovalo 74 % delavcev, ki so prišli na referendum. Mirka Čokana, vodjo splošne službe v IEZE smo prosili, naj kaj pove o značilnostih tega sporazuma, ki ureja delo in dohodkovne odnose med TOZD in DSSS. Takole nam je povedal:

„V industriji elementov so združene TOZD, ki imajo zelo različno zgodovino in delujejo, oz. poslujejo v različnih občinah in celo regijah. To je ena značilnost IEZE, druga pa je ta, da so z različno zgodovino tovarne dobile različno organizacijo, oz. stopnjo organiziranosti.

Tako imajo naše tovarne kar po vrsti svoje specifičnosti. Zato je tudi združevanje funkcij, oz. svobodna menjava dela med TOZD in Skupnimi službami različno. TOZD na Stegnah so na primer večino funkcij upravljanja prenesli na Delovno skupnost, razen Feritov, ki ima organiziranih nekaj svojih služb. To pa je razumljivo, saj ima ta TOZD tudi dislocirane poslovne enote in zato specifičen status.

Iz teh izhodišč izhaja že Samoupravni sporazum o združitvi v DO, čeprav ta želi, da bi se TOZD organizacijsko poenotile, hkrati pa ohranile potrebne specifičnosti, ki jih narekuje potrebe posameznih tovarn. Ob tem so prenesle na DSSS tiste funkcije, v katerih so posamezne TOZD v združevanju videle racionalizacijo v skupnem izvajanju.

Pri tem pa se je proizvodnja seveda nekoliko podražila, ker so surovine za novo brezalkalno maso nekaj dražje od surovin za izdelavo klasičnega porcelana.

Stroške bodo zmanjšali. Vodja tehnologije Marjana Dvoršek mi je povedala, da pripravljajo novo, zanje revolucionarno novo tehnologijo izdelave. Ni pa hotela izdati v čem bo sprememba postopka izdelave. Pravi, da je to zaenkrat še poslovna tajnost, upa pa, da bodo poskusno serijo po novem postopku izdelali že januarja, ali februarja drugo leto. „Izdelava po novi tehnološki poti bo predvsem cenejša, kar pa moramo doseči,“ pravi inženir Dvorškova. Znižanje proizvodnih stroškov je za Keramiko (kot za vsakogar) velik uspeh.

Novo tehnologijo izdelave bodo uvedli v serijsko proizvodnjo šele v novih proizvodnih prostorih, ki jih mislijo kmalu začeti graditi. Le z investicijo bodo dobili primeren prostor in le s precejšnjimi vlaganji bodo osvojili in v praksi uveljavili novi racionalizirani postopek.

FY

ZAHVALA

Ob smrti mojega očeta

FRANCA MOHORIČA

se zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem v TOZD ATC za izraženo sožalje in denarno pomoč

hčerka Mimica Sušnik.

ISKRA MIKROELEKTRONIKA LJUBLJANA — v ustanavljanju

Za delo v moderni tovarni za proizvodnjo mikroelektronskih vezij v Ljubljani — Stegne

objavljamo

prosta dela in naloge:

VODJE OPERATIVNE PRIPRAVE DELA

za vzpostavitev službe, ki zajema planiranje in analize proizvodnje ter izdelavo tehnološke dokumentacije.

POGOJ:

- visoka ali višja šola elektrotehniške, strojne ali organizacijske smeri
- 2. oz. 3 leta delovnih izkušenj v proizvodnji
- znanje angleškega jezika zaželeno
- poskusno delo 3 mesece

Možnost dodelitve stanovanja.

Prevoz na delo in z dela urejen s tovarniškim avtobusom. Če želite osebni razgovor glede nalog in pogojev dela, najavite svoj obisk po telefonu na številko 559-198 ali pismeno.

Pismene prijave sprejema kadrovska služba ISKRA—IEZE, Stegne 17, Ljubljana, 15 dni po objavi.

ŠAHOVSKO PRVENSTVO ELEKTROMECHANIKE ZA POSAMEZNIKE

Šahovska sekcija Elektromehanike prireja dne 31. 8. in 7. 9. 1978 ob 16. uri v prostorih delavskega samoupravljanja (nad menzo), šahovsko prvenstvo za letošnje leto.

Propozicije:

- pravico udeležbe imajo vsi člani sindikata DO Elektromehanike.
- igralo se bo po švicarskem sistemu 9 kol po pravilniku iz leta 1976.
- igralni čas bo 20 minut na posameznika.
- dne 31. 8. 1978 se bo odigralo 5 kol, dne 7. 9. 1978 pa 4 kola.
- prvak dobi prehodni pokal, naslednji uvrščeni do desetega mesta pa dobijo dip-lome.
- V slučaju delitev mest odloča:
- a) rezultat proti zmagovalcem
- b) soneboren sistem
- c) medsebojni rezultat
- zaradi težavnosti izvedbe tekmovanja obveščamo vse zainteresirane, da se morajo obvezno prijaviti, v nasprotnem primeru ne bodo mogli nastopiti, ker prijav na dan tekmovanja ne bomo sprejemali.
- Prijave zbira Vinko Zorman, tel.: (064) 22-221, int. 24-19 do 30. 8. 1978.

Naši likovniki razstavljajo

V poslovnem centru v Ljubljani je od 15. 8. do 2. 9. odprta razstava del Društva likovnikov Iskre. Zastopane so Krajina, figura, tihožitje in portret. Stilno pa se srečamo z ekspresionizmom, realizmom, abstrakcijami, surealizmom, naivo in vsaj v pogledu barve tudi s pojavi poimpresionizma.

Ob otvoritvi razstave smo se pogovarjali z mentorjem likovnikov – razstavljalcev za Kranjsko področje ir. Cenetom Avguštinom, predsednikom društva likovnikov Iskre Jožem Volaričem in predsednikom kranjske sekcije Martinom Goričancem.

DR. CENE AVGUŠTIN:

Po številu svojih članov, po priznavnosti, organiziranosti, pa tudi po validiteti del spada skupina Iskrinih kovnikov med najboljše pri nas. Ključena je v Združenje likovnih cupin Slovenije. Redno pripravljajo izstave v Kranju in po drugih krajih, izmenjujejo dela z drugimi republikami; pri razstavah izdaja kataloge,

aktivira in ga vodi tudi na druga področja kulturnega življenja. V današnjem času amaterizem ne pomeni le ljubiteljstva, temveč živo potrebo človeka, neko dopolnilo k njegovemu vsakodnevnemu življenju. Prav v tem vidimo tudi vzroke, zakaj je amaterizem v takem porastu. Iskri moram izreči priznanje, ker to dejavnost materialno in moralno že več let podpira. To je namreč pogoj za rast likovne dejavnosti. Rezultati tega sodelovanja med likovniki in delovno organizacijo so vidni prav na ljubljanski razstavi. Nekatera dela s te razstave bodo izbrana za potujočo razstavo, ki bo prihodnje leto obiskala številna industrijska središča na Poljskem.

Kranjska sekcija Društva likovnih umetnikov Iskre je mlada organizacija, vendar zavzema po svoji kvaliteti osrednje mesto v društvu. Nekateri njeni člani bodo že letos razstavljali v eni izmed galerij Gorenjskega muzeja, drugi pa, ko bodo predložili zadostno število del ustrezne kvalitete.



no izmed tihožitij Milice Rajačićeve.

ur je pri drugih skupinah redkost. ruštvo likovnikov sodeluje na vsakotni razstavi Združenja likovnih cupin Slovenije in bo tudi letos sodelovala na razstavi v Mariboru ob letnici sindikatov.

Tematika in tehnika njihovih del a zelo raznoliki. Amaterska dejavnost likovnikov ne služi le neki produkciji del, ampak delavca kulturno

JOŽE VOLARIČ:

V letu 1978 smo pripravili že več razstav. Razstavljali smo ob dnevu Iskre v Škofji Loki in v avli PPC v Ljubljani. V sklopu Gorenjskih likovnih skupin je Kranjska sekcija razstavljala v Domžalah, v Radovljici, na Jesenicah in v Trzinu.

Majhše število članov je sodelovalo

Prebrali smo za vas

Po Gramsciju in Togliattiju nam je Cankarjeva založba v Ljubljani pripravila tudi izbor iz del Antonija Labriole, prvega italijanskega marksističnega misleca.

Čeprav sta tako Gramsci kot Togliatti v svojih delih izrekla tudi marsikatero kritično misel na račun Labriolovih misli in stališč, sta kljub temu visoko ocenila pomen njegovega dela za začetno uveljavljanje in razvoj marksizma na italijanskih tleh. Še več: V njegovem delu je marsikaj vrednega, zanimivega in tehtnega tudi za današnji čas. Zato sta oba upravičeno označevala Labriolo kot prvega in v tistem obdobju celo edinega marksista v Italiji, Gramsci pa je v svojih spisih celo poudaril, da bi morali ponovno obuditi filozofski lik Antonija Labriole, medtem ko je Togliatti dejal, da je Labriola prvi podal veliko teoretično obdelavo marksističnega pojmovanja v Italiji.

Na uvodnem mestu našega izbora je objavljen znameniti Labriolov esej z naslovom „Spomin na komunistični manifest“, ki je izšel 1895. leta. V tem svojem eseju je Labriola v kratkih, jedrnatih in sintetičnih potezah predložil dognanja, do katerih je prišel pri svojih predavanjih iz filozofije, zgodovine in se nanašajo na problematiko postanka modernega socializma. Avtor je v tem svojem delu želel dokazati, da doktrina, ki jo izraža manifest, ni zgolj rezultat nekega individualnega odkritja dveh genialnih mislecev, Marxa in Engelsa, marveč je rezultat zgodovinske nujnosti, je nova pridobitev človeške misli, ki izhaja iz neizogibne predstave nekega novega, nastajajočega sveta.

Na drugem mestu našega izbora je objavljen prav tako znamenit spis našega avtorja pod naslovom „O zgodovinskem materializmu“, ki je izšel 1896. leta v Rimu. Labriola si je v tem spisu zastavil nalogo, da iz celosti del Marxa in Engelsa izlušči načela nove doktrine, in to z namenom, da bi razložil, pojasnil in razvil s pomočjo vseh elementov, ki jih je doslej znanost že ugotovila in spoznavno izrazila. V tem naj bi bil njegov prispevek, ki bi dopolnil znanstvenost zgodovinskega materializma. Pomen tega Labriolovega spisa je še danes mnogo večji, kot si mislimo, kajti njegova številna razmišljanja v tem spisu so še zdaj zanimiva in slej kot prej tudi aktualna.

Na tretjem mestu so v našem izboru objavljeni obsežnejši „Pogovori o socializmu in filozofiji“, ki vsebujejo deset pisem. Pisma so v bistvu majhne monografije, v katerih je Labriola opozoril na vse tiste ovire, ki tako ali drugače preprečujejo hitrejši razvoj in razširjanje zgodovinskega materializma.

Omenjenim trem daljšim uvodnim spisom našega avtorja slede nekateri krajši njegovi spisi, ki jih zaključuje fragment pod naslovom „Na prelomu stoletja“, ki pomeni začetek avtorjevega poskusa, da bi z zornega kota zgodovinskega materializma orisal podobo civiliziranega sveta na prehodu iz 19. v 20. stoletje.

Ob koncu našega izbora najdemo še nekaj Labriolovih pisem Engelsu, dalje nekaj življenjepisnih podatkov o našem avtorju in seveda številne opombe k posameznim spisom. Izbor iz Labriole je opravil Anton Žun, ki je tudi napisal obširen in zelo tehen uvod, medtem ko je izbrana besedila prevedel iz italijanščine Branko Vrčon.

D.Ž.



Ena izmed slik Martina Goričanca.

na razstavah v Trebnjah, v Hlebinjah, Lazarjevcu in Zagrebu. Poleg tega smo sodelovali tudi na likovnih kolonijah v Trebnjah, Tisju pri Litiji, Savskem mostu in Dudovici pri Lazarjevcu. Do konca leta nameravamo sodelovati še na septembrski razstavi v Ribnici, oktobra bomo v Beogradu, verjetno pa bomo svoja dela poslali tudi na razstavi v Karlovcu in Koprivnici.

Naša sekcija likovnikov pa se pri svojem delu sooča s številnimi težavami. Želi si razstavne prostore za lastne razstave ter aktivnejše delovanje nekaterih članov.

MARTIN GORIČANEC:

Z risanjem sem začel kot otrok. Pri delu me je spodbujal tov. Batista. Sodeloval sem na raznih tekmovanjih, aktivneje pa sem se začel ukvarjati z likovno dejavnostjo leta 1970. Takrat je bila v Iskri likovna razstava in na pobudo Toneta Robleka, takratnega predsednika kulturnega društva, smo zbrali dela za razstavo. Kasneje smo se organizirali v klub društva likovnikov Iskre. Ker je bilo na kranjskem področju veliko likovnikov, smo ustanovili v okviru tega društva lastno sekcijo.

Začel sem z oljno tehniko, ki je sicer zelo zahtevna, nato sem izhajal iz risarske tehnike (svinčnik, oglje, suhi pasteli) in s temi deli sem sodeloval tudi na razstavah. Tema je bila Škofja Loka, Poljska in Selska dolina, Bohinj z okolico in Kranj. Zanimali so me predvsem stari predeli mest, ki so zgodovinsko pomembni in jih že načenja zob časa. V zadnjem času se precej posvečam tehniki akvarela, tematika pa je ostala ista. Občasno se posvetim tudi risanju, ki je podloga akvarelu.

Za likovno ustvarjanje mi mnogo krat zmanjkuje časa, saj se poleg dela v tovarni posvečam tudi družini, tako da večkrat ustvarjam ponoči. Problem je tudi v nabavi materiala, saj se naše domače tovarne ne ukvarjajo s proizvodnjo potrebnega materiala. Vezani smo na uvoz, vendar so v zadnjih letih trgovine slabo založene z materialom, ki bi ga potrebovali. Želja vsakega likovnika, in tudi moja, je predstaviti svoja dela čim širšemu krogu ljubiteljev likovne umetnosti in pripraviti lastno razstavo. O tem se že dogovarjam z Gorenjskim muzejem. Razstava naj bi obsegala nekaj skupek arhitektonskih zapiskov.

Majda Knific

Pop-rock fest Šenčur '78

Po uspeli lanskoletni akciji POP-ROCK FEST ŠENČUR '77, bodo mladi navdušenci iz Šenčurja pri Kranju tudi letos pripravili veliko srečanje kreativnih pop in rock glasbenikov Slovenije, ki ima namen poživiti čimvečjo ustvarjalnost med mladimi,



Ansambel Dar, gostitelj na Šenčurskem „pop-rock festu“, ki je tudi eden glavnih pobudnikov akcije.

S potopepanja po raju

Letos je planinsko sekcijo Elektromehanike pot vodila v skupino Gran Paradiso. To je precej velik nacionalni park, ki se nahaja južno od Aoste. Vso porečje Dore de Baltea, ki buči skozi dolino Aoste je izredno vinorodno, saj se tod vinogradi nahajajo 1200 m visoko in sodijo med najvišje v Evropi. Izgleda pa, da so bili že stari graščaki izredni pivci, saj je vsa dolina posejana z vinogradi. Kulturno-zgodovinska tradicija pokrajine je izredno bogata in zanimiva ter sega že v rimski imperij. Aosta je pravzaprav upravno središče istoimenske avtonomne pokrajine. To je hkrati tudi najmanjša italijanska provinca. Vsa je preprežena z dolinami in dolinicami in meji na severu na Švico, na zahodu pa s Francijo. Prebivalci, ki so prava mešanica Italijanov, Nemcev in Francozov, se že dolgo ukvarjajo s kmetijstvom, danes pa jih vse bolj zaposljuje železarska industrija in turizem.

Upam, da vas nisem preveč trdo predstavil v dogajanje, saj je tisto dolgočasno pozibavanje po nočni Sončni cesti daleč proti zahodu itak vedno enako. Končno, bil je že visok, pust dan, ko smo zavili v središče mesta, da bi se pozanimali za vreme, za prostor v koči ter dokupili še nekoliko malenkosti. Napoved je bila obetavna in zato nas je malo bolj veselo neslo proti dolini Val Savaranche. Šofer je imel dosti opraviti z volanom in vijugasto cesto. Skozi okna avtobusa smo opazovali slapove in pozorno motrili strme bregove nad potokom, da bi opazili toliko opevane črede kozorogov. Iz teh velikih čred pa ni bilo nič, saj sva z Olgo hkrati opazila le starega samotarja. Toda, kdor ni z majhnim zadovoljen, velikega vreden ni – smo se tolažili.

Še dobro, da so na svetu samo levi in desni ovinki, drugače sploh ne bi prispeli v 1940 m visok zaselek Pont, kjer se cesta tudi konča. Poiskali smo prijetno šotorišče, izlekli iz trebuha avtobusa vso kramo in kmalu zatem postavili platnene kolibice ter pričeli kuhati. Do večera nam je ostalo še nekaj časa, pa smo ga koristno porabili s tem, da smo ponovili nekaj načinov reševanja iz ledeniških razpok. Z nočjo je pričelo rosi in kar malce klavrno smo se odpravili spat. Ruda je kot veliki „harambaša“ moral svoj harem prestaviti v avtobus, saj je v šotoru kar čez noč odprl pokrito kopališče. Te velike ugodnosti, to naj povem, kar na začetku, pa nismo izkoriščali.

Če je bil nov dan spočetka še klavrn, je severnik opravil svoje. Iz megle sta se najprej pokazala bolj skalnat Gran Nomenon in piramidasta Grivola, kasneje pa smo lahko opazili tudi obrise koničastega Monciaerja. Vzdušje je raslo in urno smo pripravili nahrbtnike čez potok, nato pa smo jo ubrali skozi redek macesnov gozd proti jugu. Prav izpod vsakega kamna se je cedila voda, ki je kazala na moč v prejšnjih dneh, nad nami pa se je bohotilo čisto nebo. Steza nato v ključih zavije v breg, kjer nam je bilo kmalu pošteno vroče. Na prvem sončku smo sneli zimsko opremo in bohotneje smo spešili mimo divjega, bolj slapu podobnega potoka do prvih snegov. Pot je bila tako prijetna, da so se nam razrezali tudi jeziki.

Poleg Monciaerja stoji, kavkaškemu Dongus-ornu podoben, Ciaroforon. V strmih ledeniških severozahodnega grebena opazimo drobne pikice, ki se pomikajo proti vrhu. Strmina, tako se nam vsaj zdi je vratolomna. Kmalu za robom zagledamo tudi napo kočo Vittorio Emanuele II. Podobna je velikanskemu na pol prežaganemu sodu in se odlično podaja v okolje.

vzporedno pa jim dati tudi možnost čimširše predstavitev.

Organizator prireditve je letos osnovna organizacija ZSMS Šenčur, duhovni pokrovitelj Občinska konferenca ZSMS Kranj, gostitelj na prireditvi pa, prav tako kot lani, šenčurski ansambel DAR, ki nam je po tovrstni dejavnosti že dolgo znan. Še največ posluha za finančno pomoč akciji pa je pokazala Produkcija kaset in plošč RTV Ljubljana. Sodelujejo pa še Radio Ljubljana, Radio Študent in pa različne redakcije slovenskega javnega obveščanja.

Prireditve se bo letos odvijala na prostem in to 27. avgusta od 14. do 23. (9 ur!) v Šenčurju pri Kranju. V primeru slabega vremena bo za teden dni prestavljena. Šenčurski mladinci bodo poskrbeli za prehrano in pripravili prireditveni prostor in to ne bo lahko delo, saj je v lepem vremenu

Pod kočico se nahaja majhno ledeniško jezerce, ki s svojo zeleno barvo že dopolnjuje gorski ambient.

Bili smo zgodnji in odločili smo se, da se za dan običajno dobre tri ure oddaljimo Sa Tresento. Ker je Rifugio Emanuele 2734 m visoko, smo torej morali premagati še 875 m višinske razlike. Pot je bila jasna. Najprej smo dosegli skalnati pomol, ki ga na drugem koncu pokriva sneg. Na razmetanih bolvanih smo pustili nahrbtnike in se zagnali v strmino. Čeprav je bilo videti, da bomo najvišjo točko dosegli v 20 minutah, so se naše domneve pošesterile. Izgledalo je, da se pomikamo po polžje, saj je bila pokrajina ves čas enolična. Stopinja za stopinjo, duškanje, peklensko vroče sonce, vrh pa, kot da se nam oddaljuje. Končno smo dosegli prve skalne klade in po njih hitro prišli do množice na vrhu. Tako so prvi padli. Ampak to niso bili moji varovanci – za nekatere so padli prvi višinski rekord. Prekoračena je bila magična meja 3000 m. Ali jo bomo jutri premaknili na štiri?

Sestop je bil jadrnejši od vzpona in pri nahrbtnikih se je že vsem prilgel požirek pijače. Nekaterih se je lotila kombinacija višinske bolezni in sončarice, zato smo pohiteli še do kočice, kjer smo v starem zaveščenju našli dovolj prostora za svoja, že malce načeta, telesa. Na vrsto so prišli prostori prehranjevalne navade, saj bomo moči naslednji dan še kako potrebovali.

Noč je bila neznansko vroča in dolgo smo se premetavali preden nas je Peter vrgel iz postelj. Čeprav je bila ura še zgodnja, je Pero že začel s starimi vojaškimi fintami: „Ajde, diži se! Nemoj da glumiš mrtvog konja!“ Potrebno je bilo pretehtati, kaj bomo vzeli s seboj, nekaj malega postaviti pod zobe in tako smo se ob štirih pričeli pomikati naprej. Takoj za bojto smo zavili na snežišča in jih preprečili. Jutro je bilo premilo, čeprav je pihal severnik. Daleč na zahodu smo z dnem zagledali Mont Blanc, ki ga je pokrivala mogočna meglena kapa. Velikanov zob je bil tudi od tod prav impozanten, desno od njega pa se je vrstila cela rajda vojščakov belega kraljestva. Pot je zavila navzgor in po robni moreni ledenika Gran Paradiso smo se počasi vzpenjali, ko so stopinje krenile v izredno širok žreb, smo si navezali ter jo po svoje ubrali na greben nad nami. Preplezati je bilo treba nekaj skal in že so se nam odprli novi razgledi. Severno od nas se je bohotila Grivola, ki je druga najvišja v skupini, na jugu pa sta se pridno nižala čudovita Ciaroforon in Monciaer. Dolina z našimi šotorčki se je že globoko vgreznila, ko so se na levi pojavile mogočne ledeniške razpoke, pod zapadno steno naše gore. Zanimivo je bilo gledati drobne pikice, ki so mlele sneg po normalni poti, in ocenjevati razdalje, ki nas še čakajo. Peter se je zadaj nekaj mrdušal čez počasnost svoje klientke ter žalostno pel tisto: Sofete, dilbreče moj... Nam pa je čakanje pošteno prišlo prav, saj smo se tako lahko dodobra nakihali. Ko se je pričel greben iztekati, je v nas planila močna svetloba jutranjega sonca. Zavarovati smo si morali oči ter nekoliko više pod Beco di Montcorve nakrmiti tudi prebujene želodce. Od tod do vrha je še dobro uro hoje. Doslej smo se gibal proti vzhodu, tu pa moramo zaviti na sever. Pod nami je že greben in šele od tod lahko vidimo preko ogrebe, to je preko ledeniške razpoke, ki se vleče preko celega potočja gore. Nato nas pozdravi veter. Vrh je blizu.

Preko robu lahko iz morja obklova zagledamo Zermattskega leva – Matterhorn.

Dalje na 8. strani

pričakovati množico mladih privrženecv pop in rock glasbe iz cele Slovenije.

Tudi odziv glasbenikov na razpis je presenetljiv. Prijavilo se je kar štiriindvajset skupin in posameznikov in to iz vseh slovenskih pokrajin. Iz Ljubljane bodo prišle „električne skupine SONČNA POT, OKO, FLAM in LUJ ŠPROHAR AND COMPANY, iz Maribora TESTAMENT in AVATAR, iz Slovenj Gradca ATOM in SENCE, Koper bodo zastopali BOOMERANGI, Izolo ZAHOD, Novo Gorico COCTAIL, Kočevje VALOVNA DOLŽINA II, Predvor pri Kranju TRANS, Dol pri Hrastniku SVIT, Šenčur pa ansambel DAR. Od „akustičnih“ skupin se bodo predstavile SEDMINA (Trzin), LONČENI VRČ (Škofja Loka) in pa ŽETEV ter SONČNI JEZDECI (Celje). Nastopili pa bodo še posamezniki (kantavtorji) JANI KOVAČIČ (Ljubljana) z ansambлом ENAJSTA ŠOLA (Lesce), ALEKSANDER JEŽ (Trbovlje), MARIJAN SMODE (Ravne na Koroškem), JOŽE PETRENA (Maribor) in STANE PATAKILJ (Kranj). Vsekakor lahko že zdaj zapišemo, da bo v nedeljo v Šenčurju glasbenikov in glasbe kot jih ne najdeš zlepa na enem mestu, sam „fest“ pa bo prav gotovo ena največjih tovrstnih letošnjih prireditvev v Sloveniji.

O veliki akciji podjetnih gorenjskih mladincev bomo še poročali.

Miro Erzin

Zakon o obligacijah

(nadaljevanje)

V Iskri imamo mnogo opravka z licencami. Tudi o tem so v zakonu o obligacijah razmerjih (ZOR) določila.

Z licenčno pogodbo se dajalec licence zavezuje, da bo pridobitelju licence v celoti ali delno odstopil pravice izkoriščanja izuma, tehničnega znanja ali izkušenj, znamke, vzorca ali modela, pridobitelj se pa obvezuje, da mu bo za to dal določeno plačilo. Licenčna pogodba mora biti sklenjena v pisni obliki. Licence za izkoriščanje patentiranega izuma, vzorca ali modela ni mogoče skleniti za daljši čas, kot traja zakonito varstvo teh pravic.

Z licenčno pogodbo pridobi pridobitelj licence ali izključno pravico izkoriščanja predmeta licence (če je tako izrecno dogovorjeno) ali neizključno pravico. V drugem primeru sme lastnik licence svojo pravico še sam izkoriščati. Dajalec licence mora izročiti pridobitelju z licenco tudi tehnično dokumentacijo, ki je potrebna za izkoriščanje licence, ter mu sproti dajati potrebna navodila. Če gre za izključno pravico licence, dajalec (lastnik) licence ne sme pravice izkoriščanja prenesti na nikogar tretjega ter za to odškodninsko odgovarja pridobitelju licence. Če je plačilo za odstop licence dogovorjeno po obsegu izdelkov, mora pridobitelj lastniku poročati, koliko licenco izkorišča ter na podlagi tega enkrat letno obračunati plačilo. Če ni izrecno drugače dogovorjeno, sme pridobitelj odstopiti pravico do izkoriščanja dalje (podlicenca), vendar morata sam in imetnik podlicence varovati poslovno tajnost, če licenca ni patentirana. Licenčna pogodba izteče, ko poteče dogovorjeni rok, sme se pa podaljšati izrecno ali molče, če pridobitelj licenco še dalje izkorišča, dajalec licence pa za to ve in se temu ne protivi. Ta določila veljajo seveda, če sta oba sopogodbениka jug. državljana, veljajo pa smiselno tudi za licence s tujimi partnerji.

ZAVAROVALNA POGODBA

Mnogo delavcev v TOZD Iskra je nezgodno in življenjsko zavarovanih, vsi lastniki motornih vozil imajo sklenjeno obvezno zavarovanje, nekateri tudi kasko zavarovanje, hišni lastniki požarno, stanovalci gospodinjstvo zavarovanje. Torej je primerno, da o zavarovanju posebej spregovorimo.

Z zavarovalno pogodbo se sklenitelj zavarovanja (zavarovalec) zavezuje, da bo po načelih vzajemnosti in solidarnosti vplačeval določen znesek v zavarovalni skupnosti oziroma rizični skupnosti (zavarovalnica), ta se pa zavezuje, da bo, če se zgodi dogodek, ki pomeni zavarovalni primer, izplačala zavarovancu ali nekomu tretjemu odškodnino oziroma dogovorjeno vsoto ali storila nekaj drugega.

Dogodek mora biti bodoč, negotov in od volje sopogodbениkov neodvisen. Zavarovalna pogodba (dalje ZP) mora biti pismena, izjemoma velja tudi ustna. Dokaz o sklenjeni pogodbi je polica, ki jo zavarovalnica izroči zavarovancu skupaj z zavarovalnimi splošnimi in posebnimi pogoji. Pogoji so lahko že na hrbtni strani police natisnjeni ali pa natisnjeni posebej. Dokaz za tekoče zavarovanje je tudi potrdilo o plačilu premije. Premija je znesek, ki ga zavarovalec plačuje letno ali mesečno ali v drugačnih časovnih rokih zavarovalnici.

Če nastane zavarovalni primer, mora zavarovalnica izplačati odškodnino ali v pogodbi določeno vsoto v dogovorjenem roku, ki ne sme biti daljši od štirinajst dni, šteto od dneva, ko je dobila obvestilo, da je zavarovalni primer nastal (n.pr. pri smrti življenjskega zavarovanca). Če je za ugotovitev obveznosti zavarovalnice potreben določen čas (n.pr. pravomočna odločba sodnika za prekrške ali sodba itd.), prične teči navedeni 14-dnevni rok od dneva, ko je ugotovljen nastop zavarovalnega primera in obveznost zavarovalnice. Doslej je ta rok znašal 30 dni, torej je sedaj skrajšan. Če se ugotavljanje višine škode zavleče, je pa odgovornost zavarovalnice nesporna, mora zavarovalnica na zahtevo upravičenca izplačati nesporni del kot akontacijo.

Zavarovanje prične teči ob štirindvajseti uri določenega dne odn. ob 0,00 uri. Po starih predpisih je pričelo teči opoldne, ob 12. uri, ker je podnevi mnogo laže ugotavljati čas nastanka zavarovalnega primera. O tem se lahko zavarovalnica dogovori tudi za drugi čas, torej za npr. 12. uro.

Poznamo premoženjsko in življenjsko zavarovanje.

Pri premoženjskem zavarovanju se zagotavlja povrnitev škode, ki bi nastala v zavarovančevem premoženju, če bi nastal zavarovalni primer. Odškodnina ne more biti večja od škode, ki jo je zavarovanec pretrpel z nastankom zavarovalnega primera. To velja tudi, če bi zavarovanec imel za isti predmet sklenjeno zavarovalno pogodbo pri več zavarovalnicah (npr. bi sklenil kasko zavarovanje pri več zavarovalnicah in prejel večkratno odškodnino — to ni mogoče!). Važno: Zavarovanec je dolžan storiti predpise, dogovorjene in druge pametne ukrepe, ki so potrebni zato, da se prepreči zavarovalni primer, pa tudi storiti vse, da je škoda čim manjša (torej ne sme prepustiti defektnega, kasko zavarovanega vozila samega na cesti ali ob njej za daljši čas, da bi ga oskubili nepridipravi).

Z izplačilom odškodnine iz zavarovanja preidejo do višine izplačane odškodnine po samem zakonu na zavarovalnico vse zavarovančeve pravice nasproti tistemu, ki je kakorkoli odgovoren za škodo (npr. proti požigalcu). Prehod teh pravic od zavarovanca na zavarovalnico pa ne sme biti v škodo zavarovancu, zaradi česar zavarovančeve pravice ne preidejo na zavarovalnico, če je škodo povzročil nekdo, ki je zavarovančev sorodnik v ravni vrsti (otrok, vnuk, oče, stari oče in enako po ženski liniji) ali nekdo, za katerega ravnanje zavarovanec odgovarja ali živi z njim v istem gospodinjstvu, ali pa nekdo, ki dela pri zavarovancu, razen če je kdo od teh škodo povzročil namenoma. Če pa je bil kdo od pravkar navedenih zavarovan pred odgovornostjo, sme zavarovalnica zahtevati od njegove zavarovalnice povrnitev zneska, ki ga je izplačala zavarovancu.

Pri zavarovanju pred odgovornostjo odgovarja zavarovalnica za škodo, ki je nastala z zavarovalnim primerom, le tedaj, če je oškodovanec zahteval odškodnino, in sicer v mejah zavarovančeve odgovornosti, pa tudi zavarovalne vsote. Oškodovanec sme pri teh zavarovanjih zahtevati odškodnine direktno od zavarovalnice, do višine njene odgovornosti, pri drugih zavarovanjih pa od zavarovalnice direktno ne more ničesar zahtevati. Odškodnino pa lahko oškodovanec zahteva tudi od zavarovanca sli istočasno od obeh skupaj. Če oškodovanec zahteva odškodnino (tudi) od zavarovanca, mu na sodišču v pravdi vzame lastnost priče. Priča mora namreč govoriti vedno le resnico. Poleg premoženjskega imamo tudi osebna (ali življenjska) zavarovanja. V pogodbah o osebnem zavarovanju se znesek, ki ga naj zavarovalnica izplača, če nastopi zavarovalni primer, določi sporazumno med strankama. Življenjsko in nezgodno zavarovanje se lahko sklene na življenje sklenitelja zavarovanja, lahko pa tudi na življenje nekoga tretjega. Važno: pri osebnem zavarovanju zavarovalnica nima regresne pravice proti tistemu, ki je odgovoren za nastanek zavarovalnega primera, vendar ta izključitev regresne pravice ne velja za nezgodno zavarovanje sklenjeno kot zavarovanje pred odgovornostjo.

Za samomor, za umor zavarovanca, če je za umorom zavarovalec, za namerno povzročitev nezgode, za posledice vojnih operacij ni mogoče skleniti osebnega zavarovanja. Izključene so lahko tudi druge slične nevarnosti, ki pa morajo biti med zavarovalnimi pogoji posebej navedene. Sklenitelj življenjskega zavarovanja lahko s pogodbo, drugim pravnim poslom ali z oporoko določi osebo, ki naj ob njegovi smrti prejme zavarovalnino. Če naj bo to soprog (soproga), dobi tisti, ki je bil ob smrti z njim poročen. Če so določeni otroci, so deležni tudi tisti, ki bi bili rojeni po njegovi smrti (postumus).

Podrobno o zavarovanju lahko vsakdo dobi informacije pri katerikoli zavarovalnici.

Priledil Cafl

S potepanja po raju

(Nadaljevanje s 7. strani)

Pod vrhom je mogočna opast, nad njo rjave, od sonca obsijane skale. Treba se je bilo gasilsko fotografirati in nato splezati še na vršni stolp. Ker je bilo na grebenu precejšnja gneča, smo jo z Nado in Rudijem obrali preko kratkega skoka na levi in že smo na vrhu 4061 m visokega Gran Paradisa. Tu se sveti kak meter visok kop Madone in kar prijetno je, ko si sežemo v roke. Goro zakrije megla — pa saj je vseeno. Že med potjo smo se naužili razgledov in takc je slovo z vrha kar lahko.

Urno jo pobiramo navzdol, da naglo izguljamo na višini. Sneg se je pričel mehčati, zato si snamemo obveze. France uprizori pravi mali veseli tobogan in nam uide. Ker sem v zaščitnici, imamo dovolj časa za pogovor. Sonce je že visoko iz kuhinje v lastnem soku se znova prične. Dušanu se za neko skalo predre sneg, kar nas spravi v dobro voljo. Hitro smo pri koči, kjer počivamo.

Pozno popoldne pospravimo vso kramo in se počasi odmajamo proti dolini. Precej smo utrujeni, toda utrujenost ne prepreči, da bi si ogledali raznovrstnega cvetja in lepote. Ker so ostali daleč spredaj in drvijo v civilizacijo, se domenimo, da bomo na nek način pručili potok Nivolet. Prva dva kraka hitro preskočimo, na otok pa je speljana brv. Toda otok in celino loči še divja penča voda. Kako preko? Nekje odkrijemo staro suho macesnovo deblo in ga za silo porinemo v vodo. Kaka tretjina debela se izgublja v valovih, ostai dve tretjini pa se sumljivo majeta. Ker sem najbolj izkušen, mi prijatelji priznajo prednost. Voda pod tramom je tako hitra, da s smučarskimi palicami sploh ne dosežem dna, čeprav je globoka le okoli pol metra. Počasi, boreč ravnotežje, se pomikam naprej. Tok vode mi daje občutek, da sem na gliserju, ki naglo polzi. Na sredi ne vem ali naj nadaljujem, ali naj se poženem. Povratek je gotovo težji, poti nazaj skoraj ni. Urno se dvakrat pristojim, skočim in že sem na varnem. Na drugem bregu pa dolgi obrazi tovarišev. Z mojim kopanjem ni bilo nič, zdaj pa ste vi na vrsti! No, Dušan je bil kar kmalu za menoj, za Maretov in Jožev nahrbtnik pa najprej naredimo žičnico ter nato še oba lastnika navezana spravimo preko vode.

Ko priroakamo v bazo, so nas ostali malo čudno gledali odkod prihajamo. Snidenje je prijetno in ko povečerjamo ter se posladkamo s kapljico, privre iz nas pesem. In kdo so vse peli: Peter najmočnejši, Olga konveksna, mladi Janez, Ruda bradati, Meta osvajalka širitisočakov, Metin Jože, Francišek, Dušan transportni, Jože nerjaveči (Rostfrei), črni Mare, Stanko in Slavko, šofer ter capo di tutti capi.

Ručigaj Marijan

XVI. HITROPOTE ZNI ŠAHOVSKI TURNIR

bo priredilo Šahovsko društvo Iskra v nedeljo, 10. septembra 1978 ob 9. uri v prostorih nove osnovne šole v Trbovljah (poleg skupščine občine Trbovlje), Leninov trg. Vabimo vse šahiste in šahistke, da se turnirja udeležijo v čim večjem številu.

IZLET NA SREBRNJAK

Planinsko društvo Iskra bo priredilo 2. in 3. septembra izlet na Srebrnjak (2099 m).

Program izleta:

2. 9. ob 6. uri odhod z osebnimi avtomobili izpred Filharmonije. Postanek v koči pri izviru Soče. Vzpon na planino Zapotok (2 uri) in vrnitev do planinskega doma Zlatorog, kjer bomo prenočili.

3. 9. ob 4. uri vzpon na vrh Srebrnjaka (6 ur) in vrnitev v Ljubljano.

Tura na Srebrnjak poteka večinoma po brezpotju in je zelo naporan!

Prijave in informacije: Milan Šval, Iskra—IPT, tel. 20-341, int. 333.

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva SOZD Iskra — Industrija za elektroniko, telekomunikacije, elektromehaniko, avtomatiko in elemente — Ljubljana.

Glavni urednik: Bogo Mohor, odgovorni urednik: Dušan Željeznov, tehnični urednik: Janko Colnar — Ureja uredniški odbor: Alojz Boc (Elektromehanika), Špela Dittrich (Avtomatika), Lado Drobež (Iskra Commerce), Stane Fleischman (Široka potrošnja), Franc Kotar (IEZE) in Marko Rakušček (Avtoelektrika) — Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo — Naslov: Ljubljana, Prešernova 27, telefon 24-905, int. 48 — Tisk: Časopisno-tiskarsko podjetje PRAVICA—DNEVNIK, Ljubljana.

Po mnenju sekretariata za informacije SRS je glasilo oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

NA BAVŠKI GRINTOVEC

Planinska sekcija ISKRA Elektromehanika Kranj bo organizirala v nedeljo, 3. septembra 1978 zelo zanimiv, a tudi sorazmerno zahteven planinski izlet na Bavški Grintovec (2344 m).

Odhod avtobusa izpred hotela Creina bo ob 5. uri zjutraj, peljal pa bo čez Vršič do izvira Soče. Naprej nas bo pot vodila skozi Zadnjo Trento in čez ostenje gor na vrh. Vračali se bomo po jugovzhodni strani v vas Sočo. Hoje bo približno 10 ur, ki pa bo zaradi slikovitosti in razgibanosti kratkočasna.

Cena prevoza je 30 din.

Prijave in vplačila sprejema Volga Pajk, tajništvo ERO, tel. 2822 do srede, 30. avgusta. Vabljeni!

4 DNI Z LETALOM

ODHOD: 24.09.1978

POVRATEK: 27.09.1978

Tudi letos bo v času od 20. do 27. septembra v PARIZU velik mednarodni sejem „SICOB'78“ na katerem bodo na površini preko 80.000 kvadratnih metrov razstavljeni eksponati več kot 1.500 razstavljalcev z vsega sveta s področja obdelave podatkov, komunikacij in organizacije birojev.

V ta namen organizira naša agencija strokovno potovanje in Pariz po naslednjem programu:

1. dan: 24. 9. 78:

Zbirališče na letališču Brnik ob 15.15 uri. Polet letala JU-244 proti Parizu ob 16.20 uri. Med letom hladen obrok. Po pristanku na letališču Orly ob 19.05 uri prevoz skupine z avtobusom v mesto. Nastanitev v hotelu, v dvoposteljnih sobah s TWC. Nočitev.

2. in 3. dan: 25. in 26. 9.:

PARIZ: Oba dneva namenjena za ogled sejma.

Zajtrk in nočitev.

4. dan: 27. 9. 78:

Po zajtrku prosto za ogled sejma in ob 13.00 uri prevoz skupine z avtobusom na letališče in ob 15.45 uri vzlet letala LH-115 proti Frankfurtu. Pristanek na frankfurtskem letališču ob 15.55 uri in nadaljevanje leta proti Ljubljani ob 18.05 uri (let JU-353). Pristanek na brniškem letališču ob 19.15 uri.

CENA ARAN ŽMAJA: 3.650 DIN na osebo

V septembru imamo na razpolago tudi programe izletov v Ohrid, Liechtenstein, Grossglockner — Zel am See — Salzburg, Dolomite in Julijsko Krajino, Benetke, Bologno in San Marino, Istanbul, Kreto in Atene, otok Elbo in Ciper, Španijo in v Tunis.

Prijave in informacije dobite pri Iskra Invest servis — Dejavnost za rekreacijo in letovanje, Ilirska 27, Ljubljana. Tel. 325-587.

PETDNEVNI IZLET V „ČSSR“

Spoznajte Českoslovaško

Avtobusna izleta bosta v času od 23. 9. do 27. 9. in od 30. 9. do 4. 10. 1978

Vabimo vas na potovanje po Češki. Tokrat se bomo nekoliko manj vozili, zato pa bomo imeli več časa za ogled krajev, kjer se bomo ustavili.

1. dan — sobota:

Odhod iz Ljubljane ob 03.00 uri zjutraj iz T rga osvoboditve — nasproti Univerze, iz Kranja pa ob 03.30 uri izpred hotela Creina.

Peljali se bomo preko Ljubelja — Celovca — Dunaja, kjer bo krajši postanek. V Češko bomo vstopili na mejnem prehodu Mikulov, nato se bomo peljali po Moravski do mesta Brna. Tu bomo večerjali in se namestili v hotelu.

2. dan — nedelja:

Glavno mesto Moravske — Brno si bomo ogledali dopoldan. To je veliko univerzitetno mesto, pomemben trgovski in industrijski center. Poznan je tudi velik razstavišni prostor, kjer je vsako leto v mesecu septembru odprt sejem industrijskega blaga. Nad mestom se dviga mogočen grad, simbol avstroogrške oblasti, kjer so bili zaprti številni borci za svobodo češkega naroda.

Po ogledu Brna si bomo ogledali še mesto Blansko. Mesto je izrazito industrijsko. V njegovi okolici je več gradov, ogleda vredna umetnostna galerija in tehnični muzej. Tu bomo ob kosilu lahko poklepotali z našimi gostitelji iz firme Metra, ki je pred leti praznovala 85-letnico obstoja. Proizvodni program firme so električni instrumenti. Od tu se bomo odpeljali v Prago, kamor bomo prišli v večernih urah.

3. dan — ponedeljek:

Dopoldne se bomo z avtobusom peljali na krožni ogled glavnega mesta Českoslovaške. Seveda si bomo večino spomenikov lahko ogledali samo od daleč, vsekakor pa bo to dobra orientacija za samostojne pohode po Pragi. Popoldne bo prosto, lahko se bomo podali na podrobnejše raziskovanje tega tisočletnega mesta, prave zakladnice ponosnih gotskih in razkošnih baročnih palač in cerkva. Mesto je bilo že v 14. stoletju (vlada Karla IV. in sina Vavla) pomembno umetnostno in univerzitetno središče, doživelo svoj drugi razcvet v 18. stoletju in ohranilo to značilnost do danes.

Mesto deli reka Vltava na dva dela. Na levem bregu se na vzpetini bohoti nekdanja kraljeva palača. Hradčani, ki je še danes rezidenca predsednika republike, z zakladnico. Narodno galerijo, ki hrani številna platna zahodnoevropskih mojstrov in cerkvijo sv. Vida. Cerkev so gradili cele pol tisočletja in hrani lepe kraljeve nagrobnike in dolgo vrsto kiparskih portretov vladarske družine Karla IV. Zunanost Hradčanov je med leti 1920-38 urejeval Jože Plečnik. S Hradčanov se bomo spustili na Malo strano — v stari del mesta, kjer so med ozkimi ulicami skriva Nikolajeva cerkev (ena najlepših baročnih cerkev v Pragi). Vltavo bomo prečkali po Karlovem mostu, okrašenem z baročnimi kipi, na desnem bregu pa je t.i. Staro mesto. Praška brana — srednjeveška utrdjena vrata in malo oddaljeni vzpetini Višegrad — pokopališka cerkev.

Med potepanjem po mestu se bomo prave gotovo spomnili na komičnega junaka češke literature, vojaka Švejka, in ker je le-ta pridno zahajal k Fleku ali U Kaliha, si bomo tudi mi po večerji potešili žejo s kozarcem črnega piva.

4. dan — torek:

Po zajtrku se bomo z avtobusom odpeljali 40 km proti jugu na ogled kraja Konopište, kjer je znani lovski grad Konopište v katerem je živel prestolonaslednik avstroogrške Ferdinand, na katerega so 1918. leta izvršili atentat v Sarajevu, kar je bil neposredni povod za I. svetovno vojno.

V gradu je preko 30.000 lovskih trofej, vseh vrst, in zelo bogata orožarna, tako da je vsekakor vreden ogleda.

Po ogledu gradu se bomo odpeljali nazaj v Prago, kjer bo kosilo. Popoldan bo zopet prosto za individualni ogled mesta in za nakup spominkov.

5. dan — sredo:

Zgodaj zjutraj bomo nadaljevali pot proti češko-avstrijski meji in si na poti ogledali še grad Hluboko. Psevdogotska stavba privlači danes največ obiskovalcev med češkimi gradovi, ki jih ni ravno malo. Hluboka je zakladnica kulturno zgodovinskih predmetov, saj je vseh 140 soban opremljenih. Videli bomo razkošno rezbano pohištvo, knjižnico, dela umetnikov 19. stoletja, izredno bogato zbirko kitajskega porcelana i.p. Skupna značilnost čeških gradov pa so parketi. Raznobarvne lesene ploščice so zložene v številne vzorce in mozaične like, skrbno so obnovljeni in tudi zavarovani.

Naš zadnji postanek na Češkem bodo Češke Budejovice. Značilni mestni pravokotni trg z vodnjakom obdajajo stavbe z arkadami v pritličju, kamor so se skrile male trgovinice.

Po kosilu se bomo odpeljali proti meji v Dolni Dvorište in preko Linza in Visokih tur proti Ljubljani, kamor bomo prišli v poznih večernih urah. Izkoristite izredno priložnost in spoznajte Češko.

Cena izleta je 2.350,00 din

Prijave sprejemamo do zasedbe avtobusa. Obvezna akontacija 1.000,00 din

Prijave sprejema Iskra Invest servis — Dejavnost za rekreacijo in letovanje Ilirska 27, Ljubljana — tel.: 325—587, 325—589.

PD Iskra obvešča vse svoje člane in ostale ljubitelje planin, da letos praznujemo 200-letnico prvega vzpona na Triglav. Proslavi bosta v soboto, 26. 8. 1978 ob 10. uri pri Aljaževem stolpu na vrhu Triglava, glavna proslava (množična) pa bo v nedeljo, 27. 8. ob 10. uri v Ribčevem lazju v Bohinju, kjer se zberimo v čimvečjem številu!

Septembra spet v Kamniške Alpe

Na željo udeležencev izleta, ki je bil 22. in 23. 7. 1978 na vzhodni del Kamniških Alp bo priredilo planinsko društvo Iskra spet izlet v Kamniške alpe.

Dne 2. 9. 1978 ob 9. uri se bomo zbrali na avtobusni postaji. Tura nas bo vodila s Krvavca prek Zvoha, Kalškega grebena na Kokrško sedlo. Še isti dan se bomo povzpeli tudi na Grintavec. Prespali bomo v Cojzovi koči. Naslednji dan pa, če nam bo vreme naklonjeno se bomo povzpeli še na Skuto, nato prek Mlinarskega sedla do Češke koče. Z Jezerskega se bomo z avtobusom vrnili v Ljubljano. Tura je primerna za vse planince.

Prijave sprejema Planinsko društvo Iskra, Ljubljana, Ilirska 27, tel. 325-587 do 31. 8. 78. Prispevek za člane je din 60,00, za nečlane 80,00. Izlet bo vodil Marjan Novak.